

Året der gik

ÅRSKAVALKADE: Fra krigene i Afghanistan og Syrien over antipirateri-aktioner i Adenbugten til de helt hjemlige begivenheder. Forsvarsavisen har samlet de bedste billeder fra de største, de vigtigste og de mest tankevækkende begivenheder, der er sket i forsvaret i 2012. ■
○ Side 4-7

Fremtidssikring

PENSION: Med jævne mellemrum får vi alle sammen en kærlig reminder af staten og pensionselskaberne om at huske pensionsopsparingen. Men hvor meget bør vi spare op? Få en række nyttige tips, der kan hjælpe dig gennem pensionsjunglen. ■
○ Side 21

Begivenhed

SPORT: Aflysningen af New York Marathon stoppede ikke det hold danske veteraner, der skulle deltage i det store løb. Holdet arrangerede sit eget maraton i Central Park og løb sammen med tusindvis af andre. ■
○ Side 24

FORSVARSAVISEN 04

FORSVARET

ÅRGANG 1 · DECEMBER · 2012

HVILKE KASERNER LUKKER?

Skal værnene lægges sammen?

NYT FORLIG, VIL VÆRNEPLIGTEN BESTÅ? STORE SKAL VI HAVE NYE KAMPFLY? OMVÆLTNINGER I EGGET SKAL VI SPARE?

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

30. november indgik et bredt flertal af Folketingets partier et nyt forsvarsforlig. Et forlig, der på mange måder udvikler og styrker forsvaret til fremtidens opgaver, men også et forlig, der medfører nedskæringer og omfattende besparelser. Det var forløsnings- og enden på en lang forhandlingsproces, der skabte politisk klarhed, men for mange af forsvarets medarbejdere rejser forliget flere spørgsmål end svar. For den nøjagtige plan for implementeringen er først nu begyndt at komme

på tegnebrættet. Hvilke kaserner skal nedlægges, hvilke stabe sammenlægges, og hvor de 1500 jobs skal fjernes fra, ligger stadig hen i det uvisse. Forsvarets øverste ledelse har dog forventning om, at afviklingen begynder relativt hurtigt. Processen skal nemlig i gang nu, hvis de økonomiske forudsætninger for forliget skal holde.

Læs mere om forliget på side 3, 8 og 9.

Læs kommentarer fra de tre OKO- chefer på side 28, 29 og 30. ■

Hvad skal vi gøre med lærerskolerne?

Skal vi bo? LUKKER FPT?

TJENESTEMÆND?

Hvor skal vi arbejde?

HVAD SKER DER MED FBE?

LUKKER FKIT?

HVOR MANGE SKAL FYRES?

HVAD SKAL KONKURRENCEUDSÆTTES?

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND OG UDLAND

Pirater dømt

DOM: Fire pirater blev i november kendt skyldige ved en retssag på Seychellerne for pirateri. De tre blev idømt hver 21 års fængsel, og den sidste idømt 14 år. Piraterne blev i begyndelsen af januar tilbageholdt sammen med 21 andre af besætningen på Absalon, der under aktionen befriede 14 gidsler. 17 blev løsladt på Somalias kyst, mens otte blev overgivet til retsforfølgelse i Kenya og Seychellerne. De fire piraters afsoning ventes at foregå i nyt EU-støttet fængsel i Somaliland. Sagerne i Kenya er ikke afsluttede. ■

Forsvaret taber ankesag

ARBEJDSMILJØ: Arbejdsmiljøklagenævnet har behandlet Forsvarskommandoens klage over Arbejdstilsynets afgørelser i to sager vedrørende hviletid for ansatte til vagttjeneste. Klagenævnet gav Arbejdstilsynet ret, hvilket betyder, at vagttjeneste på kaserner og lignende efter klagenævnets opfattelse ikke kan henføres til aftalen om egentlig militærtjeneste, og derfor er omfattet af blandt andet 11-timers reglen. Personelstaben i Forsvarskommandoen ser nu på konsekvenserne af afgørelserne og arbejder på løsninger. ■

Farvel til Tombstone

AFGHANISTAN: Den afghanske hær er meget tæt på fuldtallig, og afghanerne kan nu selv drive deres træningscentre, hvor de uddanner rekrutter, korporaler og sergenter. Derfor lukker den danske kapacitetsopbygningsenhed i Camp Tombstone i Helmand ned ved årsskiftet. Her har de danske mentorer været med til at opbygge det afghanske regionale militære træningscenter siden februar. Mentorerne har været med til at udvikle uddannelsen af rekrutterne samt specialuddannelser til befalingsmænd, sygehjælpere og instruktører. Derudover har danskerne også hjulpet med gode råd og vejledning indenfor driften af centeret. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

”
Det er vigtigt at vise de lokale fiskere, at vi er her for at gøre havet sikkert for alle, og til det formål er vores besøg om bord på deres skibe helt afgørende.

Kommandørkaptajn Kristian Haumann, chef for Iver Huitfeldt, Operation Ocean Shield

Isbryderne på pension

ISBRYDNING I begyndelsen af december vedtog Folketinget en ny lov om beredskab for isbrydning, der betyder, at det ikke længere er søværnets isbrydere Danbjørn, Thorbjørn og Isbjørn, der skal bryde is for skibsfarten. Dermed bliver isbrydningsopgaver i de indre danske farvande overdraget til danske havnemyndigheder og private virksomheder. Søværnets Operative Kommando vil fortsat være ansvarlig for ismeldetjenesten og udsendelse af varsler om isfyldte farvande til skibsfarten i vinterhalvåret. ■

MRAP til Danmark

UDDANNELSE Fem pansrede transportkøretøjer af typen MRAP er fløjet til Danmark. Det giver dele af ISAF Hold 15 og de efterfølgende hold mulighed for at blive uddannet på køretøjet inden udsendelse til Afghanistan. Hidtil har uddannelsen først kunnet foregå efter ankomsten til Helmand. Det skyldes, at MRAP er et meget efterspurgt køretøj, og forsvaret hidtil har prioriteret, at de MRAP'ere, der var til rådighed, skulle beskytte soldaterne i missionsområdet. Men med et udlån på i alt seks MRAP'ere fra USA kan soldaterne uddannes hjemmefra. ■

LÆS FLERE NYHEDER, GÅ I DYBDEN MED FOKUSOMRÅDER ELLER SE VIDEO PÅ FORSVARET.DK

.....

FC indsatte polsk generalmajor

CHEFUDNÆVNELSE Forsvarschefen, general Peter Bartram, indsatte onsdag den 19. december ny chef for det Multinationale Korps Nord-Øst (MNC NE) i Stettin. Det blev polske generalmajor Boguslaw Samol, der afløser den tyske generalløjtnant Rainer Korff.

Han er nu chef for næsten 250 militære og civile medarbejdere fra 12 lande, der bor i den polske havneby. Danmark deltager i korpset med både officerer, befalingsmænd og et betydeligt antal reserveofficerer. ■

Ambulancer i snestormen

BEREDSKAB I Nordjylland har forsvaret støttet ambulanceberedskabet med tre terrængående pansrede Duro-ambulancer fra Trænregimentet i Aalborg. Ambulancerne, der trækker på alle seks hjul, kan komme frem de fleste steder, hvor de normale vogne må give op. De kan derfor sikre, at akutte patienter i Nordjylland har mulighed for at komme på hospitalet til tiden under snestorm. ■

Juletræerne landet

JULEPAKKER Flyvevåbnets transporteskadrille har endnu aldrig aflyst den årlige forsyning fra luften til forsvarets ensomme udposter i Grønlands nationalpark. Også i år gik det godt. - Alle drop sad lige i skabet, fortæller fartøjschef Clas Lau (WAU) hjemkommet til Flyvestation Aalborg efter at have droppet 12 tons gods over tre Sirius-stationer i Nordøstgrønland. Vejret var ustabil, så besætningen besluttede at levere julegaver, reservedele og madforsyninger på samme dag. Efter syv timer i luften var Hercules flyet tilbage i Keflavik. I Danmarkshavn, Daneborg og på Forsvarets Vagt i Mestersvig var mændene glade. På toppen af de såkaldte bundles var der et juletræ til hver. ■

Skadede soldater på ski

VETERANER Syv skadede danske soldater deltog i slutningen af november i Alpincamp 2012, der finder sted i Kaunertal i Østrig. Alpincampen var arrangeret af Danmarks Idræts-Forbunds Soldaterprojekt og skulle gerne give soldaterne lyst til skisport på højt niveau. Ud over skadede soldater deltog også 11 civile handicappede i alpincampen, der meget gerne skulle være startskuddet til at skabe et alpint miljø i Danske Handicap Idræts-Forbund. Læs mere om skituren i det næste nummer af Forsvarsavisen. ■

”
Vi laver en alpincamp, fordi skisport er en af de sportsgrene, der kan gøre alle lige.

Rune Oland idrætskonsulent i Soldaterprojektet og arrangør af alpincampen.

MATERIEL

Nye skibsbaserede helikoptere

Med den politiske aftale om det nye forsvarsforlig for 2013-2017 ligger det fast, at forsvaret skal købe ni nye skibsbaserede helikoptere. Du kan læse mere om anskaffelsen og helikopternes arbejdsopgaver på www.forsvaret.dk/FMT

FORLIG

FMT: BILLIGERE OG MERE EFFEKTIVT

Forsvarets Materieltjeneste skal spare 10 - 15 procent af sit budget. Pengene skal blandt andet findes ved stordriftsfordele.

AF FLEMMING DIEHL / FMT

MATERIEL

- Set fra min stol, så er opgaven ikke ændret. Vi skal stadig skaffe, forsyne og vedligeholde, og det så godt at vores kunder i hæren, flyvevåbnet, søværnet og hjemmevernet er tilfredse. Vi får nu færre penge at løse opgaven for, men det betyder bare, at vi skal have endnu mere fokus på at være omkostningseffektive, siger generaløjntnant Per Pugholm Olsen, der er chef for Forsvarets Materieltjeneste (FMT).

- Vi er allerede godt i gang med at optimere alle dele af FMT, og det har blandt andet medført en nylig organisationsændring med oprettelsen af en indkøbsstab, der skal sikre indkøb af materiel til de mest fordelagtige priser.

Per Pugholm Olsen fortæller videre, at besparelsen også skal findes ved, at FMT optimerer sine lagre.

Lagrene skal saneres, og der skal ikke lægges mere nyt på lager end netop tilstrækkeligt til at opretholde en mere fokuseret sikkerhedsbeholdning. Processen med at vedligeholde skal også optimeres ud fra en mere værnssælles tilgang, og der vil også ske forandringer på værkstederne.

- I forhold til vedligeholdelsen skal vi gå endnu mere efter at få stordriftsfordele. Det vil vi få ved at samle Forsvarets Hovedværksteder på færre og større værksteder og i stedet for at have en geografisk opdeling, så laver vi en funktionel opdelt struktur, det vil sige vedligeholdelsescentre for Land, Maritim og Luft. Selve værkstederne skal så vidt muligt være placeret tæt på de operative enheder. Summen af alle vores tiltag skal føre til, at vi får optimeret FMT og realiseret de besparelser, vi er blevet pålagt. ■

FORLIG

FPT: FÆRRE MEDARBEJDERE - NY SERVICEFUNKTION

Forliget betyder, at HR i forsvaret skal gentænkes. For FPT vil det betyde færre ansatte og en ny organisation.

AF TOMAS ILSØE-MIKKELSEN / FPT

PERSONEL

Forsvarsforliget lægger op til store besparelser på HR-området. Det betyder ændringer for alle forsvarets medarbejdere. Men det betyder også ændringer for Forsvarets Personeltjenestes egen organisation, som må bidrage til det store regnestykke.

- Vi ved, at vi skal være færre i FPT. Og vi ved, at besparelserne kræver en omlægning af HR i forsvaret. Derfor bliver vi også nødt til at organisere os anderledes. Jeg ved endnu ikke præcist, hvordan FPT skal se ud. Men FPT's organisation må nødvendigvis afspejle, at vi lægger mere ansvar ud til chefer og medarbejdere. Derfor forestiller jeg mig, at vi må opbygge en servicefunktion, der kan støtte behovet for information om HR, forklarer

chefen for FPT, generalmajor Niels Bundsgaard.

Tankerne går i retning af en servicefunktion, som består af en HR-portal, en chefrådgivning og en række partnerelementer, der skal støtte de enkelte myndigheder.

- Vi er på det seneste blevet mere konkrete i forhold til vores kommende organisation, men en beslutning udestår fortsat, understreger Niels Bundsgaard.

Han forventer at være klogere på, hvad forliget kommer til at betyde konkret for medarbejdere og organisation i starten af det nye år. Når den endelige plan ligger på skrivebordet, vil han gå i gang med at orientere sine medarbejdere om, hvad forliget kommer til at betyde for dem, og hvordan FPT's organisation kommer til at se ud. ■

LEDER

Kære medarbejdere

Igen har det forløbne år i forsvaret været et travlt år. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke jer for jeres enorme og dedikerede indsats både i Danmark samt ved Færøerne, i Grønland og i verdens brændpunkter. Jeg har stor respekt for jeres mod, jeres færdigheder og jeres indsats. Tak for alt det, I yder!

Vi har netop fået et forsvarsforlig, der udstikker en retning for forsvarets fremtidige udvikling og opgaveløsninger. Det nye forlig er bestemt glædeligt, om end vi skal spare betydelige beløb hvert eneste år begyndende fra 1. januar 2013.

Det er samtidigt meget positivt, at forsvarets operative kapaciteter bevares, således at forsvaret fortsat kan være relevant og løse et bredt spektrum af opgaver i både nationalt og internationalt regi.

Som det fremgår af forligsteksten, er der dog stadig en del områder, som fremstår mere eller mindre uafklarede. Derfor er vi i færd med at fastlægge, hvilke tiltag der umiddelbart kan og bør iværksættes, og hvilke tiltag der kræver yderligere afklaring, inden de iværksættes.

Vi skal blandt andet udarbejde en militærfaglig indstilling vedrørende etableringsområdet. Denne indstilling skal afleveres til politikerne i første kvartal 2013. Med andre ord er det endnu ikke besluttet, hvilke af forsvarets etableringer, der skal lukkes i de kommende år. Det synes klart, at min militære anbefaling vil indgå i det politiske beslutningsgrundlag, men ikke kan udgøre hele grundlaget.

Et andet emne, der kommer til at berøre mange, er det samlede HR-område. Her vil de fleste opleve ændringer i den kommende tid. De mange forskellige indsatser på HR-området, som er nødvendige for at sikre fremtidens forsvar, er samlet i "forsvarets HR-strategi".

Jeg er overbevist om, at forsvaret med denne nye HR-strategi vil stå langt stærkere i forhold til de kommende HR-udfordringer på kortere og længere sigt. Jeg kan kun opfordre til, at hver enkelt - medarbejder, leder og chef - gør en aktiv indsats for at blive orienteret om ændringerne, de justerede vilkår og anderledes ansvarsfordeling, der vil være gældende i fremtiden.

Fremtiden byder derfor på andre vilkår, men også på nye muligheder - og vil helt sikkert også fortsat byde på masser af udfordringer og nye oplevelser.

Endnu engang tak for jeres store indsats i året, der nu snart går på hæld. Jeg ønsker jer og jeres pårørende en glædelig jul samt et godt nytår. ■

Peter Bartram
general,
forsvarschef

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
ALAN KIILERICH, OBERSTLØJTNANT

REDAKTØR
VICKIE LIND

FORSVARETS HOVEDREDAKTION
FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONS-AFDELING
DANNESKJOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 4922
MAIL: HOVEDREDAKTIONEN@MIL.DK
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG 26.500

COPYRIGHT FORSVARET 2012
REDAKTION AFSLUTTET 9. DECEMBER

Landskamp om bord på Absalon. Støtteskibet returnerer til Flådestation Korsør i maj efter i godt seks måneder at have deltaget i NATOs antipiraterioperation Operation Ocean Shield. ▼

I august når STOP OLIEN kampagnen en milepæl. 15.000 sejlere har meldt sig som havmiljøvogtere. ▲

Sidst i september møder omkring 100 ansatte op, da Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste ved sprængning fjerner en 120 ton overflødig skorsten på Brødskov Kaserne.

Danex 2012 bliver den største danske ledede flådeøvelse nogensinde. Deltagerne er lande omkring Østersøen, og de træner blandt andet brandbekæmpelse, luftforsvar, ubådsjagt, farvandsovervågning og bording af handelsskibe. ▲

Fregatten Iver Huitfeldt indtræder i NATOs flådestyrke i Operation Ocean Shield. Det er første gang, at søværnet udsender en fregat i en international mission. ►

I marts får forsvaret ny chef. Brigadegeneral Peter Bartram bliver udnævnt og rykker helt til tops som general. Peter Bartram kommer fra en stilling som assisterende stabschef ved NATO-hovedkvarteret SACT (Supreme Allied Command Transformation) i USA.

Det fiktive krydstogtskib Arctic Victory bryder i brand og går på grund ved Ella Ø, og passagererne må gå i redningsflåderne. Sarex 2012 foregik i det øde Østgrønland og udfordrede ikke bare forsvaret. Hele rigets redningsberedskab var repræsenteret foruden enheder fra Island, Canada, USA og Norge. ►

Den danske indsats i Helmand-provinsen bliver i årets løb ændret markant. Opgaven er nu under den britiske kampgruppe, hvor danskerne er en aktiv reserveenhed, som bruges flittigt. Derfor skal de basale soldaterfærdigheder og alle specialerne holdes skarpe, og ISAF hold 14 gennemfører således også – som alle de øvrige ISAF-hold – den særlige missionsspecifikke uddannelse hjemme i Danmark før udsendelse i august. ▶

▲ I 2012 køber FSU to simulationsdukker, som sundhedspersonellet kan øve sig i livreddende behandling på, før de bliver udsendt og skal redde rigtige soldaters liv i blandt andet Afghanistan. Dukkerne kan bløde, tale og stikkes, og de reagerer med hjerteslag og blodtryk på sundhedspersonellets behandling.

◀ Knap 30 mand har siden februar sidste år fløjet gods og passagerer for ISAF fra Kandahar Air Field. Det danske fly er en del af den britiske Hercules-flåde, og de er hele tiden omgivet af et hav af internationale transportfly.

▲ Seks timer i luften over Det Indiske Ocean. Det er lang tid at sidde og kigge ud af de små vinduer i et Challenger-fly. Kumo sidder med sit kamera og er klar til at tage billeder af skibe, strandarealer, kystlinier, byer og teltlejre.

▲ I marts bliver flyvevåbnet foreviget på frimærker i serien Norden ved havet. Det ene frimærke viser en EH101 redningshelikopter over en redningsbåd.

Det er efterhånden sjældent, at man ser F-16 kampfly over hovedstaden. Til markeringen af 100-året for dansk militær flyvning på Kløvermarken i august kunne københavnere se ikke mindre end 9 af dem i tæt formation hen over det indre København og ud over Amager. ▶

▲ Siden 1. marts har godt 40 soldater fra flyvevåbnet overvåget luftrummet over det nordlige Afghanistan. Soldaterne har i tæt samarbejde med Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste bygget lejren og radarsiten op. Der er så meget trafik i luften, at de med udgangen af året når 50.000 kontroltimer.

▲ I juni bliver der afholdt Nordisk Mesterskab i militær femkamp i Holstebro. Brian Dåsbjerg bliver nordisk mester for 10. gang.

I årets første måneder fløj challengeren støtte til Operation Ocean Shield. Bidraget fortsætter i august, hvor challengeren igen laver overvågning og indhenter efterretninger. Fly og besætning slutter missionen og vender hjem til Danmark sidst af oktober.

◀ Spejdereskadronen på Bornholm var udpeget til at varetage den største del af ansvaret for NATO Response Force 2012. 2. Lette Opklaringseskadron blev certificeret i efteråret 2011, og midt på året var eskadronen indsat i en øvelse i store dele af terrænet i Oksbøl.

Den 1. januar flytter de omkring 250 medarbejdere fra de 21 kystredningstationer, de fem kystudkigsstationer og Vessel Traffic Service Øresund fra det tidligere Farvandsvæsnets til SOK.

Sidst i februar kan Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjeneste aflevere et radarfundament og øvrige faciliteter for den meget omtalte radar ved Mazar-e-Sharif i Afghanistan. Det havde været en udfordring at arbejde med den afghanske entreprenør, som har helt andre arbejdsgange. ▼

▲ Sidst i januar får køkkenpersonalet på Sergentskolen i Sønderborg deres sag for, da TV-kokken Bo Bech hjælper dem med at indføre sund kost til aftenmåltiderne i en særudgave af TV3-programmet "Med kniven for struben".

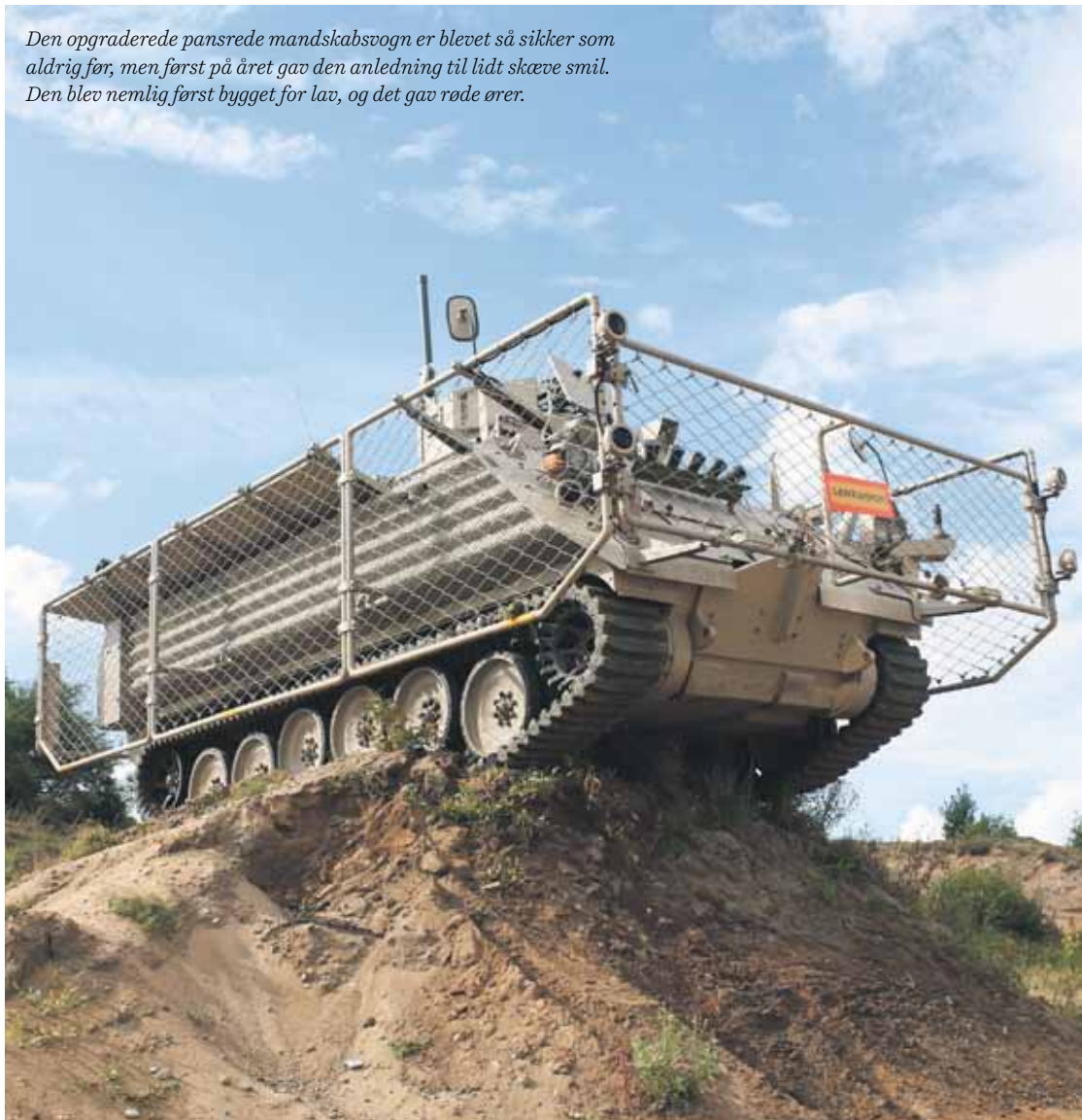
I maj står en ny mindelund færdig på Aalborg Kaserner. Det var Trænregimentet, der havde ønsket et mindesmærke for faldne soldater, som Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjeneste designede og leverede. ►

En af de mest betydningsfulde opgaver for de danske soldater i Helmand-provinsen i 2012 var indsættelsen af cirka 150 mentorer i en kapacitetsopbygningsenhed (KOB). Enheden skal træne, støtte og mentorere den afghanske indsats. ▼

Den opgraderede pansrede mandskabsvogn er blevet så sikker som aldrig før, men først på året gav den anledning til lidt skæve smil. Den blev nemlig først bygget for lav, og det gav røde ører.

▲ I 2011/2012 opstillede og udsendte FSU for første gang et kirurghold til felt-hospitalet i Camp Bastion. De gjorde det så godt, at englænderne har bedt om endnu et hold til i 2013.

Den 6. februar er der kommandohejsning på fregatten Iver Huitfeldt, der er den første af søværnets tre nye fregatter. Samtidig bliver fregatten overdraget til søværnet fra Forsvarets Materieltjeneste. I august er alle tre fregatter så på vandet samtidig for første gang.

◀ Dansk forsvar sender i april FN-observatører til Syrien, hvor en borgerkrig udvikler sig fra uge til uge. Observatørerne bliver dog trukket ud igen i august, primært fordi USA nedlægger veto mod at forlænge mandatet for observatørmissionen.

Sidst i august bliver der hen over en uge lagt ny belægning på hovedbanen i Aalborg i nattens mulm og mørke, så flytrafikken bliver generet mindst muligt. 25 lastbiler kører i pendulfart mellem to asfaltfabrikker, mens otte asfaldlæggermaskiner, 16 vejtrømler, en vejfræser og to sprøjtemaskiner konstant beskæftiger omkring 100 mand på den 45 meter brede og 2.650 meter lange hovedbane.

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK**Hjemmeværnet klarer sneberedskabet**

VINTERVEJR: Hæren og Hjemmeværnet opstiller hvert år i perioden november-marts et landsdækkende sneberedskab. Hæren råder over pansrede køretøjer, der er meget terrængående også i sne, men i de sidste par år har hjemmeværnet overtaget sneberedskabet. Hæren låner derfor køretøjerne ud til hjemmeværnet, der så stiller mandskabet. ■

Nyt forbindelselement Færøerne

FEF: Den 1. november var det formelt slut for Færøernes Kommando som operativ myndighed. Arktisk Kommando i Nuuk overtog opgaverne med lokal støtte fra det såkaldte Forbindelselement Færøerne placeret i lejede kontorlokaler i Tórshavn. De fire ansatte bliver fremover administreret fra hovedkvarter i Grønland, men skal fortsat have ansvar for den lokale overvågnings- og fiskeriinspektionsekspertise samt støtte til det udstationerede inspektionsskib. ■

Læs mere om forsvarsforliget på forsvaret.dk .....

Forsvarsforliget er faldet på plads. Det er et forlig med store ændringer og store besparelser, men også et forlig der på mange måder gør forsvaret mere indsatsklart. Det gav dog ikke den fulde afklaring på, hvad der skal lukke, og hvem der skal flytte, som mange havde håbet på. Den vil formentligt komme ret tidligt i det nye år, da blandt andet økonomien i forliget afhænger af en hurtig iværksættelse.

FORLIG

FORLIG UDEN FULD AFKLARING

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

PROCES

22. juni 2012 var en politisk bemærkelsesværdig dag for Danmark. Regeringen, Venstre og Det Konservative Folkeparti indgik en skatteaftale, der skal sikre dansk økonomi mange år ud i fremtiden. For de fleste ansatte i forsvaret var det dog nok næppe nogen jubeldag. En pæn del af pengene skulle nemlig komme fra en beskæring af forsvarsbudgettet fra 2015 og frem. Nærmere bestemt omkring 2,7 milliarder kroner. Efterfølgende er det besluttet, at forsvaret skal spare cirka 2,4 mia. kr. tilsammen i 2013 og 2014 og tillige aflevere cirka 1 mia. kr. af opsparringen fra tidligere år. Alt i alt en sum penge, der kan rykke lidt i ethvert husholdningsbudget.

I orkanens øje

Det var heller ikke verdens bedste dag for forsvarsstabschefen, generaløjntant Bjørn Bisserup. Han sad i orkanens øje og skulle med sin lille stab af trofaste medarbejdere være hovedarkitekt på det udspil, som forsvaret senere skulle lægge frem for politikerne. Umiddelbart ikke et drømmejob, men i dag er han godt tilfreds med, at der er indgået et forlig, der betyder, at forsvaret stadig kan løse sine opgaver, og som oven i købet på visse områder styrker organisationen.

- Med de svære forudsætninger der var, er jeg rimelig tilfreds med resultatet. Det er lykkedes at bevare alle operative kapaciteter, og vi kan stadig anskaffe nyt materiel. Hæren bliver endnu mere indsatsberedt, søværnet bliver styrket til de nye opgaver i Arktis, og processen om anskaffelse af nye kampfly kommer i gang igen. Vi har stadig et forsvar, der kan løse det fulde spektrum af opgaver, siger generaløjntant Bjørn Bisserup.

Foreløbig plan klar i januar

Det er dog ikke fryd og gammen det hele. Forliget kommer også til at gøre ondt. Når forsvaret bevarer de operative kapaciteter, skal støttestrukturen i et vist omfang holde for. Kaserne skal nedlægges, stabe skal sammenlægges, medarbejdere skal flytte, og der vil ikke mindst være en del, der skal sige farvel til deres arbejdsplads. Tunge beslutninger og et tungt ansvar.

- Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det har fyldt rigtigt meget i mit hoved, at vi skal tage afsked med omkring 1500 medarbejdere, og at mange andre skal hjem og fortælle deres familier, at de skal flytte til en anden landsdel. Med så mange penge på spil, er der desværre ingen nemme løsninger, siger Bjørn Bisserup.

Købt eller solgt

Det piner ham, at forliget ikke har skabt fuldstændig klarhed om kaserne lukninger

Generaløjntant Bjørn Bisserup, chef for Forsvarsstaben, har stået i spidsen for det militærfaglige arbejde forud for forsvarsforliget. Foto: Sara Skytte.

og andre indgribende ændringer, så medarbejderne rundt omkring i landet med det samme har kunnet få at vide, om de skulle det ene eller det andet. Om de var købt eller solgt. Derfor har han nu sat forsvarsstaben til at lave en handlingsplan for alle de enkelte elementer i forliget. Det er hensigten, at den skal være færdig til præsentation for forligsimpleseringsgruppen allerede i begyndelsen af januar. Derefter begynder tingene for alvor at tage fart. For at kunne nå at gennemføre de fastsatte besparelser for 2013, skal mange af tiltagene skydes i gang så hurtigt som overhovedet muligt. Der vil derfor formentligt kunne skabes en klarhed for den enkelte medarbejder i løbet af årets første måneder.

Helt ro giver det ikke

Bjørn Bisserup understreger dog, at det ikke nødvendigvis vil give fred og ro over hele

linjen. Mange af de store ændringer, der har været omtalt i pressen op til forliget, er der ikke taget endeligt politisk stilling til endnu.

Det drejer sig især om de meget omtalte geografiske sammenlægninger af de tre operative kommandoer og de tre officersskoler, men også de kommende overvejelser om Forsvarets Personeltjenestes sammenlægning med Forsvarets Fundhøjtjeneste og Forsvarets Materieltjenestes sammenlægning med Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste.

Der går nu et omfattende analysearbejde i gang, der skal se på fordele og ulemper ved sammenlægningerne, og det får forligspartierne først i hånden engang i 2014. Derefter er det helt op til politikerne. ■

”

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det har fyldt rigtigt meget i mit hoved, at vi skal tage afsked med omkring 1500 medarbejdere.

Bjørn Bisserup

generaløjntant, chef for Forsvarsstaben

800

FÆRRE VÆRNEPLIGTIGE BLIVER
DER EFTER FORSVARSFORLIGET**Fra værnepligt til
ammunitionsrydning**

EOD: Ingeniørregimentet har rekrutteret 28 mand, der er gået direkte fra værnepligt og til tjeneste i stående styrke i specialkompagniet 5. EOD-kompagni. De unge uprøvede soldater er på en reaktionsstyrkekontrakt, men de skal ikke udsendes i første omgang. De skal først igennem den højt specialiserede EOD-uddannelse. Soldater er færdige med deres grunduddannelse til næste sommer. Herefter er de klar til at blive udsendt med ammunitionsrydningshold til Afghanistan. ■

Læs mere om forsvarsforliget på fmn.dk**FORLIG / FAKTA**

Den 30. november 2012 indgik partierne bag det nuværende forsvarsforlig aftale om et nyt forlig, som indeholder en aftale om forswarets fremtidige økonomi. Bag forliget står Regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance. Den nye aftale for 2013-2017 træder i stedet for den nuværende aftale, der løber frem til 2014.

”

En af forswarets store udfordringer i de næste år bliver at vænne sig til fredstid uden at sætte ti års dyrt opsamlede erfaringer og høje militære niveau over styr.

Christian Brøndum

i nyhedsanalyse, Berlingske Tidende 30.11.2012

”

Det smerter mig virkelig, at vi må ud i afskedigelser af folk, som trofast har passet deres arbejde og gjort, som de skulle i mange år. Det giver os en særlig forpligtelse til at hjælpe de mennesker videre på en god måde.

Nick Hækkerup

Forsvarsminister

FORLIG / FAKTA**EFFEKTIVISERINGER:**

- Ny og væsentlig styrket hærstruktur, der sikrer evnen til indsættelse i operationer med kort varsel
- I 1. kvartal 2013 skal forligspartierne på baggrund af en indstilling fra forsvarschefen træffe beslutning om ændringer i etableringsstrukturen
- Støttestrukturen effektiviseres, hvilket bl.a. betyder, at indkøb centraliseres og kapaciteten på værkstederne udnyttes bedre
- Løn- og ansættelsesforhold tilpasses, så de kommer på linje med det generelle niveau for ansatte i staten
- På sigt betyder aftalen, at forsvaret går væk fra tjenestemandsansættelser

MODERNISERINGER:

- Hæren samles i færre, men større og robuste bataljoner
- Der etableres en militær cyberkapacitet
- Antallet af værnepligtige reduceres
- Officersuddannelserne reformeres, og der skabes øget sammenhæng til det civile uddannelsessystem
- Indsatsen i Arktis styrkes
- Forsvaret får 9 nye skibsbaserede helikoptere af typen MH-60R SEAHAWK til at håndtere fremtidens udfordringer i bl.a. Arktis
- Processen med at vælge kampfly genopstartes.

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

Holbæk Kaserne solgt

SALG: Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har nu solgt den resterende del af Holbæk Kaserne i offentligt udbud. Det er Holbæk Kommune, der som højstbydende har købt hovedbygningen og et par sidebygninger for fire millioner kroner. FBE arbejder nu på at finde passende lejemaal til de lokale hjemmевærnskompagnier, der har været på kaserne. ■

Risikovurdering 2012

EFTERRETNINGER: Forsvarets Efterretningstjeneste har offentliggjort den årlige risikovurdering 2012. Den vurderer aktuelle forhold i udlandet, der har betydning for Danmarks sikkerhed og beskriver aktuelle og mulige trusler i et tiårigt perspektiv. Risikovurderingen fokuserer på områder med udsendte danske enheder, på terrornetværk i udlandet, som truer Danmark og danske interesser og på konflikt- og kriseområder i verden. Læs mere på fe-ddis.dk. ■

Se nyheder på forsvaret.dk

KUNSTMALER PÅ RESEARCH

Mathilde Fenger har været på researchtur til Afghanistan, for at finde inspiration til et stort bataljemaleri. Det historiske maleri skal skildre hele forsvarets indsats i Afghanistan og vil blive udstillet på Frederiksborg Slot.

TEKST OG FOTO **MORTEN FREDSLUND** / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

KUNST I starten af november returnerede kunstmaler Mathilde Fenger til Danmark efter tre ugers ophold hos danske soldater i Afghanistan. Med sig hjem har hun cirka 4.500 fotos af soldater i færd med blandt andet at patruljere, stå vagt, undervise og mentorere afghanere, reparere køretøjer, flyve Hercules-fly eller hygge og drikke kaffe på "kuffen". De mange fotos skal give inspiration til et 2,4 x 2 meter stort bataljemaleri, som skal skildre danske soldaters samlede indsats i Afghanistan fra 2002 til i dag. - Det er en kæmpe udfordring, som jeg er meget ydmyg overfor. Derfor har det også været utroligt vigtigt for mig at have mulighed for at besøge enhederne og ved selvsyn opleve hvilke opgaver, soldaterne løser i dag. Og det har været mindst ligeså vigtigt for mig at tale med soldaterne, så jeg kan danne mig et indtryk af deres oplevelser og deres motivation og bevægelse for at være udsendt med livet som indsats, fortæller Mathilde Fenger.

Af sted igen

Det er anden gang den 35-årige kunstmaler besøger de danske soldater i Afghanistan. Første gang var på Hold 10

i 2010. Den gang kom Mathilde Fenger hjem med omkring 2.500 fotos, hvis motiver hun omsatte til 26 store malerier på lærred - malerier som siden har været udstillet på adskillige militære tjenestesteder og messer. En særudstilling på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot er det også blevet til. Og det er direktøren herfra, Mette Skougaard, der har bestilt det store bataljemaleri, som skal være et historisk fingeraftryk til eftertiden om den danske soldats indsats i Afghanistan.

- Meget er forandret, siden jeg var her sidst. Dengang var det især patruljebaserne, indsatsen var koncentreret om. I dag er der stor fokus på transitionsprocessen, hvor danskerne gennem undervisning og mentorering forsøger at forberede afghanerne bedst muligt til selv at tage over om kort tid. Og det er noget, som gør den her mission helt speciel. Derfor bliver transitionen også omdrejningspunktet i maleriet, hvor jeg selvfølgelig vil forsøge at få så mange elementer fra den danske indsats med som overhovedet muligt, siger Mathilde Fenger, der dog udmærket er klar over, at det er umuligt at få alt med på et maleri.

- Men det er jo netop her, maleriet er noget ganske særligt, da det er kunstneren bag, der vælger motivet og har

udfordringen med at finde ind til kernen i motivet, mener Mathilde Fenger.

Fulgt af DR

På den sidste del af turen var der besøg i Camp Bastion. Her kom museumsdirektør Mette Skougaard og hilste på. - Det har været uvurderligt, at Mette også fik mulighed for at komme til Afghanistan, så vi har kunnet spare og afstemme forventningerne sammen. Men nu skal jeg også i gang med at fordøje de mange ærlige og meget brugbare svar, jeg har fået på mine tusindvis af spørgsmål til danske soldater og afghanere. Høj som lav, fra general til infanterist - alle har været meget positive, engagerede og villige til at gå i dialog og fortælle mig om deres oplevelser.

Under Mathilde Fengers ophold besøgte hun både flyvevåbnets radarbidrag i Mazar-e Sharif, Hercules-besætningen på Kandahar Air Field, Task Force 7 i Lashkar Gah, Bravo-kompagniet i FOB Price samt staben og stab- og logistikkompaniet i Camp Bastion. Ud over besøget af Mette Skougaard blev Mathilde Fenger den sidste uge også fulgt af et tv-hold fra DR, som producerer et 40 minutter langt tv-program, der følger tilblivelsen af det historiske værk. ■

ANA-SOLDATER OVERRASKER

Sergent Kim Søndergaard Sylvestersen er gruppefører i Viking-kompagniet. Han skriver fra missionen i Afghanistan.

Et forudindtaget billede af ANA-soldater (Afghan National Army) med primitiv adfærd, dårlig uddannelse og ringe disciplin blev med et slag ændret for en ung, dansk sergent.

AF KIM SØNDERGAARD SYLVESTERSEN

AFGHANISTAN Efter en stille måned kom der endelig en operation på "programmet" igen. Der blev atter brug for de gæve vikinger i en større operation. For vores eget kompagni var denne operation også speciel, ikke kun fordi det var en tid siden, vi sidst havde været ude, men lige så meget fordi det var vores leave-delings første kompagnioperation hernede, og kompagniet blev ført af vores dygtige næstkommanderende i chefens leave fravær. Men operationen var ikke kun i kompagniramme. Stort set alle til rådighed værende ISAF-styrker i Helmand-området var samlet i operationsområdet for at skabe de ydre rammer for en stor ANA-operation. En operation, hvor ANA skulle rense op i et område, som var kendt for at være et "fri-område" for oprørerne. Altså et område, hvor de kunne bevæge sig frit, fragte våben og ammunition, samt udøve deres kriminalitet. ANA skulle med deres "rensning" af området søge at finde våben og ammunition, samt nedkæmpe eventuel modstand i området.

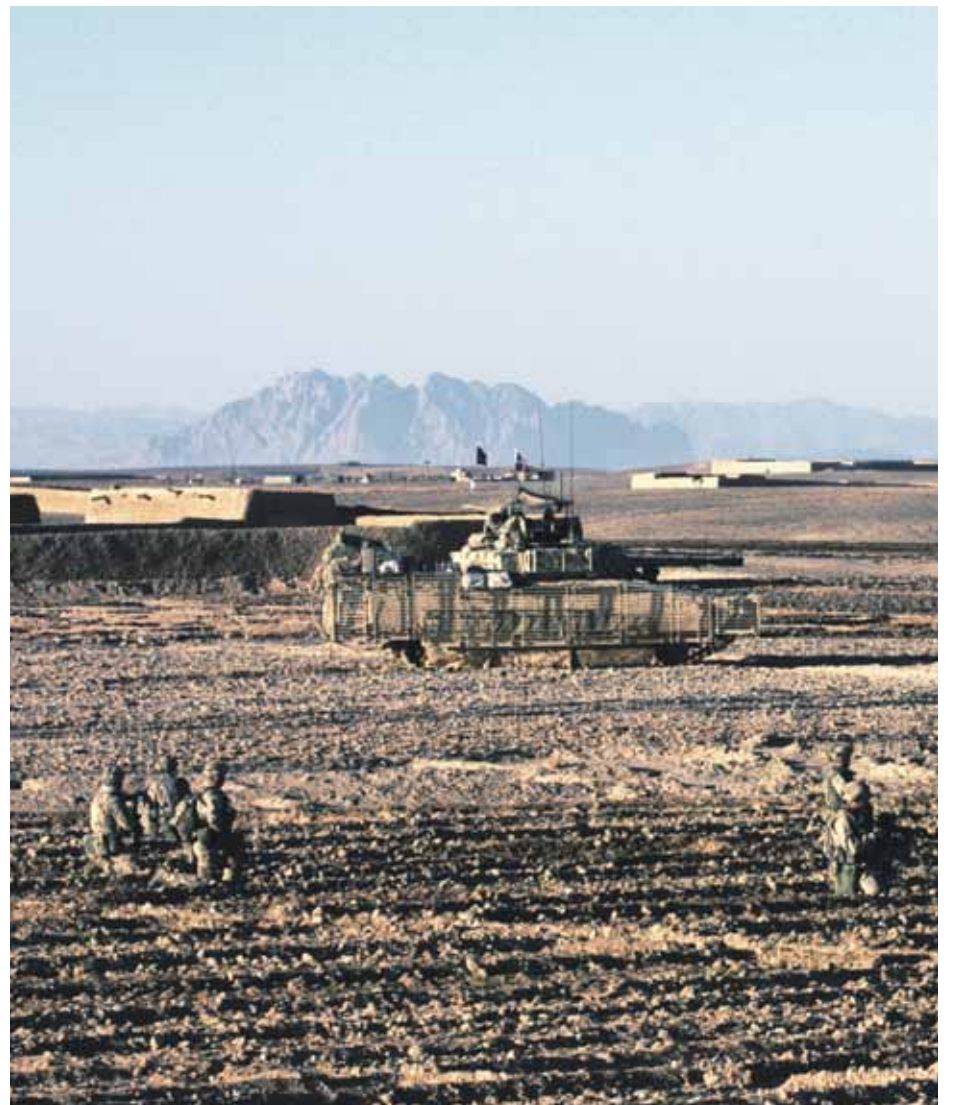
Vi vikinger var "stopklodsen" mod nord ud af området under hele operationen. Det gav blandt andet min deling og IKK-besætningerne (Infanterikampkøretøj) mulighed for at følge ANA på sidelinjen. Et arbejde, der både så professionelt ud, blev udført hurtigt og med en stor mængde aggressivitet fra ANA-soldaternes side. Hvor man ellers kan få et andet billede af ANA-soldaterne, når vi ser dem i små grupper ved deres checkpoints rundt om i området – lidt tilfældig påklædning, bæring

af våben, hvad de har på af udrustning og deres adfærd – så var det ikke disse ANA-soldater, der forleden "bragede" igennem området og pressede oprørerne i deres egen baghave.

De ANA-soldater, vi så i operation, var nogle velorganiserede og disciplinerede soldater, der var klar over, hvor fjenden var, og hvordan de skulle agere i forhold til ham. Soldater, der virkede professionelle i deres opførelse og deres udførelse af opgaverne. Selvfølgelig var de stadig afghanere forstået der hen, at de havde den afghanske kultur og personlige adfærd. Men det er en kultur, der er afpasset i forhold til deres virke som soldat og som passer til det ansvar, de har, og den fjende, de kæmper mod.

Det er soldater, der har lært gode militærfærdigheder og disciplin, men som stadig er tro over for deres egen afghanske kultur og forstår at blande dette og blive en velfungerende krigsmaskine. Som dansk soldat kan vi godt grine lidt ad dem, når de kommer med deres afslappede stil i uniform, ikke bruger sikkerhedsudrustning, har halvåbne støvler, deres rifler over skulderen og sidder i deres afghanske siddestilling som skydestilling. Ikke desto mindre så virker de. De er effektive, hurtige og har et kæmpe gåpåmod over for fjenden og hans angreb.

Spørgsmålet er så, om de er lige effektive og vedholdende, når vi ikke står bag deres ryg mere. Det må tiden vise. Lige nu ser det lovende ud. ■

C-130 lander for at samle reparationshold op fra Station Nord.

FLY PÅ TVÆRS

Øget samarbejde mellem transportflyene i de nordiske lande kan betyde færre flaskehalse og lettere arbejdsprocedurer.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

NORDEN I begyndelsen af november underskrev de nordiske lande et 'Letter of Intent' eller mere mundret; en hensigtsaftale. Her holder landene blandt andet hinanden oppe på, at de fra primo 2013 skal øge samarbejdet indenfor taktisk lufttransport med Hercules C-130.

- Ved at lave et øget nordisk samarbejde vil vi opleve langt færre flaskehalse. Et øget samarbejde vil betyde, at det fly som er nærmest, varetager opgaven – og så er det ligegyldigt, om det er dansk, svensk eller norsk, forklarer Karsten

Fledelius Jensen, der er chef for Air Transport Wing Aalborg. Samarbejdet vil komme til udtryk på flere måder. Først og fremmest i den operative del, men også rent logistisk vil det få betydning. Og på sigt kan det betyde, at man kan sammenkøre vedligeholdelse, anskaffelse af reservedele, uddannelse og træning. Noget der formentligt vil kunne lette arbejdsprocedurerne betragteligt.

Samarbejde i faser

Ifølge Karsten Fledelius Jensen vil det nordiske samarbejde blive opbygget i faser. Til at begynde med vil man holde flere møder landene imellem og udveksle viden og informationer.

Dernæst kan man udvikle et fælles kommando- og kontrolsystem og til sidst eventuelt en fælles kommando, som både kan overvåge og udgive ordrer.

- Vi kommer altså ikke til at mærke det med det samme. I starten er det langt mere virtuelt, end det er praktisk. For eksempel vil vi kunne se programmet for både svenske, norske og danske fly på den samme skærm, siger Karsten Fledelius.

Der er endnu ikke fastsat en præcis dato for, hvornår, at samarbejdet går i gang. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

SE VIDEO PÅ
FORSVARSKANALEN.TV

.....

Opiumsdyrkingen falder

AFGHANISTAN: FN's årlige rapport om opiumsdyrking viser en stigning på syv procent i Afghanistan i forhold til 2010. Til gengæld er dyrkingen i Helmandprovinsen faldet for tredje år i træk. Provinsen har dermed reduceret opiumsdyrkingen med tre procent. Kontrol med narkotikadyrkingen kombineret med internationalt støttet uddeling af hvedesås og andre afgrøder i de mest sikre områder menes at være årsag til faldet. ■

Taleban i fotofælden

TEKNOLOGI: Avanceret kamerateknologi hjælper nu danske soldater til at afsløre afghanske oprørere. Den nye HIID kamerascanner kan indsamle såkaldte biometriske data fra iris og fingeraftryk. Herefter sammenligner kameraet de scannede oplysninger med allerede indsamlede oplysninger i en database. På den måde kan kameraet inden for bare få sekunder fortælle om personer, der i forvejen er registreret, er under mistanke for ulovligheder eller oprørsvirksomhed. ■

Læs fakta om Arktisk Kommando på forsvaret.dk.....

Falderebsvagt på dækket i frostgrader døgnet rundt og fine uniformer betød kolde fødder og klapprende tænder for Hvidbjørnens besætning.

RENGØRINGSRULLE FØR MAJESTÆTENS BESØG

Hendes Majestæt Dronningen vælger selv, hvor hun vil bo, når hun er på rejse. I forbindelse med åbningen af Arktisk Kommando i Nuuk faldt valget på inspektionsskibet Hvidbjørnen. Inden besøget knoklede besætningen for at gøre skibet klart til Majestæten.

TEKST OG FOTO: BERIT UDDBYE / SOK

GRØNLAND

Mandskabet på Hvidbjørnen havde tjekket uniformerne, svinget malerpenslen, bonet dørken og pudset skibsklokken. Både skib og mandskab skinnede, da Hendes Majestæt Dronningen gik om bord.

Fuld bemanning

Majestæten var ikke den eneste gæst på Hvidbjørnen. Og

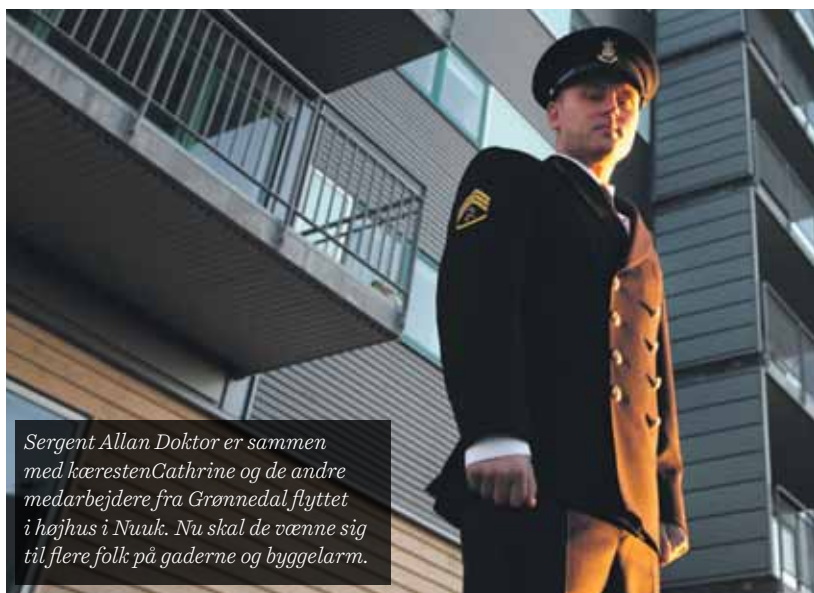
så forsvarschefen, chefen for Søværnets Operative Kommando og adskillige andre, der var rejst nordpå for at deltage i åbningen af Arktisk Kommando, var gæster på skibet.

Med omkring 25 gæster om bord er vi på fuld bemanning. For at få fordelingen af lukafer til at gå op har en del af mandskabet rykket rundt, hvilket er meget uvant for dem. Men de er utrolig positive og vil gerne gøre opholdet så godt som muligt for dronningen og de andre gæster, siger Morten Vogelius, der er næstkommanderende på Hvidbjørnen.

Nordatlantens bisser i det pæne tøj

Selv om menuen stod på det samme både for høj og lav, betød det store antal gæster, at mandskabet måtte rykke rundt i messerne for at skaffe siddepladser til alle. Og der var også andet, der var anderledes.

- Vi er ikke vant til det ceremonielle, der følger med dronningens besøg, og det er skægt at se Nordatlantens bisser i det pæne tøj. Men når vi er færdige med at grine af, hvordan vi ser ud, så er vi frem for alt stolte, fordi dronningen selv har valgt at bo om bord hos os, fortæller Morten Vogelius. ■

Sergent Allan Doktor er sammen med kæresten Cathrine og de andre medarbejdere fra Grønnedal flyttet i højhus i Nuuk. Nu skal de vænne sig til flere folk på gaderne og byggelarm.

FRA LILLEPUT SAMFUND TIL STORBYEN NUUK

Masser af mennesker, bilos og byggelarm er bare nogle af de ting, medarbejderne fra den lille flådestation i Grønnedal skal vænne sig til. Nu er de nemlig en del af Arktisk Kommando og er flyttet i højhus i Nuuk.

TEKST OG FOTO: BERIT UDDBYE / SOK

GRØNLAND

Det vil være synd at kalde Nuuk for en storby, men i forhold til Grønnedal, der frem til november i år har huset cirka 60 medarbejdere fra Grønlands Kommando, så er Nuuk en stor by. I Grønnedal boede forsvarets folk og deres familier i et minisamfund med egen skole, butikker og børnehaver. Nærmeste nabo var bygden Arsuk med cirka 170 indbyggere. Vel at mærke på den anden side af fjorden.

En af de medarbejdere, der har skiftet Grønnedals enfamilieshuse fra 50'erne ud med Nuuks nybyggede boligårn, er 24-årige kommunikationssergent Allan Doktor.

- Man skal lige vænne sig til at se mennesker igen. Hvor

man i Grønnedal havde stierne for sig selv, er der pludselig masser af mennesker på gaden i Nuuk en fredag eftermiddag, siger han om én af ændringerne ved flytte.

Stilhed før Nuuk

Allan Doktor, der tidligere har sejlet på inspektionsskibene, har gjort tjeneste i Grønnedal i næsten et år og skal nu sammen med sin kæreste bo i Qinnngorput-bydelen frem til januar 2014.

Fra parrets treværelses lejlighed på 2. sal er der udsigt til en byggeplads med kraner, hvor yderligere to højhuse er under opførelse. Forsvarets folk er samlet i samme bygning, der har i alt 30 lejligheder, så spredt for alle arktiske vinde er de heldigvis ikke blevet.

- Forskellen mellem at bo i Grønnedal og Nuuk er stor. Nuuk er ikke så hyggelig som Grønnedal, hvor vi, når vi havde fri, gik på jagt, gik ture eller spillede spil. Og så savner jeg stilheden i Grønnedal. Det eneste, man kunne høre, var stilheden, siger Allan Doktor, der i søndags vågnede til byggelarm, som varede resten af dagen.

Heldigvis er der også fordele ved at flytte til Nuuk. I hvert fald er både han og kæresten Cathrine glade for Nuuk, hvor Cathrine har fået et kontorjob hos kommunen.

- Vi kan tage ind til byen og handle, når vi har lyst, i modsætning til Grønnedal, hvor butikken var åben to timer hver anden dag. Desuden har fire-fem stykker af os talt om at melde os ind i en af Nuuks fodboldklubber. Før var vi ikke nok til at spille en kamp, siger Allan Doktor. ■

Flere soldater til Sydsudan

SYDSUDAN: Den danske styrke i United Nations Mission in South Sudan (UNMISS) er steget med to soldater fra 12 til 14. Danskerne er fordelt på to geografiske lokaliteter med tolv i det militære hovedkvarter i hovedstaden Juba og to officerer i Nassir i den nordøstlige del af Sydsudan. UNMISS er dermed den FN-mission, hvor der lige nu deltager flest danske soldater. ■

4

Piratangreb er blevet registreret ud for Somalias kyst siden maj 2012

Se internationalt nyt på nettet: natochannel.tv

FORSVARETS INTERNATIONALE ENGAGEMENT

1. DECEMBER 2012

UDSENDE INTOPS - 1. DECEMBER 943

Afghanistan (HOK)	691
Afghanistan (FTK)	75
Adenbugten (SOK) ultimo oktober	137
Kosovo (HJV)	35
USA (HOK)	2
Bahrain (SOK)	2
England (SOK)	1

FN-OBSERVATØRER 32

Afghanistan	1
Liberia	5
Mellemøsten	11
Sudan	13
Korea	2

NATO-UDSTATIONERINGER 295

COMBINED AIR OPERATION CENTER FINDERUP

Med udgangen af juni 2013 lukker Combined Air Operation Center Finderup. Det betyder nye udfordringer for blandt andet Flyvevåbnets Expeditionary Air Staff.

AF FTK

BALTIKUM

Combined Air Operation Center Finderup ligger mellem Viborg og Holstebro.

Lukningen sker som en del af implementeringen af NATOs nye kommandostruktur, hvor det fremover vil være CAOC Uedem i Tyskland, der tager over. Det giver ifølge chefen for Flyvertaktisk Kommando og for CAOC Finderup, Henrik Røboe Dam, nogle udfordringer.

- Ikke alle de opgaver, som CAOC Finderup har løst hidtil, kan forventes løst fra Uedem, siger han.

CAOC Finderup har blandt andet ydet støtte til øvelser for alle tre værn med planlægning af de luftmilitære islet i øvelserne og Air Tasking Orders. Ligeledes har der været gennemført uddannelse af personel til Air C2 strukturen. CAOC Finderup

har også ydet personelstøtte til NATOs kommandostruktur i forbindelse med operationer i Afghanistan og Libyen og ved større øvelser.

Mindre støtte

Den nye NATO-kommandostruktur er blevet skåret til benet, og det vil derfor i høj grad fremover være op til nationerne at levere ydelser og personel til operationer og større øvelser, ligesom støtte til national øvelsesaktivitet kun kan forventes i begrænset omfang derfra. Derfor bliver der i første omgang oprettet et Interim Nationalt Air Operations Center (INAOC) i rammerne af flyvevåbnets Expeditionary Air Staff pr. 1. juli 2013. EAS/INAOC overtager de opgaver fra CAOC Finderup, som fremover ikke bliver løst i NATO-kommandostruktur, herunder støtten til nationale øvelser i alle tre værn samt

uddannelse af dansk personel til NATO kommandostruktur i forbindelse med operationer og større øvelser.

Når NATO nye kommando- og kontrolsystem (ACCS) tages i brug, forventeligt ultimo 2014, flyttes EAS/INAOC til bunker 1137 i Karup og etableres som NAOC. NAOC forventes også at omfatte andre dele af dansk Air C2.

- NAOC-funktionen er væsentlig - ikke kun for flyvevåbnet - og skal fastholdes, men det er for tidligt at sige noget om den konkrete udmøntning i en værnsfælles operativ kommando, siger Henrik Røboe Dam.

- Jeg forventer således, at der også efter CAOC Finderups lukning kan ydes den nødvendige støtte til aktiviteter i alle tre værn til gavn for et joint operativt udgangspunkt for fremtidige aktiviteter. ■

Typisk Afghansk

Jalaluddin Haqqani

Født omkring 1950 i Paktika-provinsen, Afghanistan, som medlem af Zadran-stammen. Haqqani gik i koranskole i Pakistan. Karrieren som krigsherre begyndte som støtte til den afghanske konge Mohammed Zahir Shah, der blev afsat af den sovjetstøttede Daud Khan i 1973.

I firserne er Haqqani en nøglefigur i kampen mod de sovjetiske styrker i Afghanistan. Han samarbejder med både Pakistan, USA, golfstaterne og bliver en nær allieret af Osama Bin Laden og Taleban.

I dag er Jalaluddin familieoverhoved, men det er hans søn Siraj Haqqani, der leder netværket.

Haqqani-netværket opererer i grænseområdet mellem Afghanistan og Pakistan. Et netværk, der viser mange af de afghanske kendetegn, som gør det til en kæmpe udfordring at skabe fred og udvikling i det fattige land.

AF THOMAS JERICHOW / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

GUERRILABEVÆGELSE

September 2011. En gruppe guerrilla-soldater er på en selvmordsoperation i Afghanistan. Mændene trænger midt ind i Kabul og angriber præsidentpaladset og den amerikanske ambassade. Angrebet er både voldsomt og overraskende. Det ender med en tyve timer lang ildkamp og 25 dræbte, inden gruppen er nedkæmpet. Det meste af verdenspressen er enige om, at det demonstrerer NATOs fiasko med at skabe sikkerhed i Afghanistan.

Angrebet er planlagt og udført af Haqqani-netværket, og bagefter tager Taleban ansvaret. Netværket er et fremragende eksempel på de mekanismer, som gør netop Afghanistan til en udfordring.

I det nordvestlige Pakistan ligger de såkaldte stammeområder. Her lever stammer og klaner i relativ autonomi fra de pakistanske myndigheder. Traditionelt er stammerne på begge sider af grænsen til Afghanistan mere loyale mod hinanden end overfor de respektive hovedstæder. Herfra kommer Haqqani-familien. Navnet fik stamfaderen Jalaluddin i forbindelse med sin indsats som mujahedin i krigen mod Sovjetunionen i firserne. En krig, hvor både pakistansere og amerikanere støttede kampen mod sovjetstyrkerne, og som sluttede med russernes retræte fra Afghanistan i 1989. Haqqanis succes under krigen skyldtes ikke mindst, at han var defineret som "most favoured" af USA og modtog våben, penge og proviant for millioner af CIA under kampen mod russerne.

Efter russernes exit var Jalaluddin Haqqani en af de krigsherrer, som sad med ved bordet og fordelte ministerposterne. Selvom han ikke var medlem af Taleban,

blev han minister for grænse- og stammeområder i bevægelsens regering. Kontakten til Taleban var både god og lukrativ for begge parter, men Jalaluddin Haqqani blev aldrig en del af bevægelsen. Han forblev en nær allieret.

Haqqani er nemlig ikke kun aktiv i Afghanistan. Familiens stammebagland på begge sider af grænsen er dens egentlige fundament, og det er her Haqqanis loyalitet og støtte er. Netværket, som i dag styres af Jalaluddins søn, Siraj Haqqani, er også en nær samarbejdspartner med den pakistanske efterretningstjeneste ISI. Selvom ISI benægter, er det mest sandsynligt, at pakistanserne anvender Haqqaninetværket inde i Afghanistan og overfor arvefjendens Indiens interesser.

De mange interesser og samarbejdspartnere giver krigsherren muligheder for at spille på mange forskellige heste i regionen – og det gør han effektivt. Nogle gange er mål og samarbejdspartnere rent politiske, andre gange religiøse eller økonomiske. Det gør Haqqani svær at ramme, og giver familien gode muligheder for at flytte sig, hvis den er truet samtidig med, at han kan projicere magt og indflydelse mange steder i grænseområdet. Dog med tyngde i hjemprovinserne sydøst for Kabul og i den nordlige del af pakistanske Waziristan.

Stammekrigere, lejesoldater og arabere

Det er svært at levere klare tal om Haqqani netværket, men eksperter vurderer, at netværket har mellem 5.000 og 15.000 mand under våben. Sandsynligvis nærmere 5.000 end 15.000. Der er dog næppe tale om egentlige soldater, men om folk, som Haqqani kan trække på i de stammer og provinser, hvor han er aktiv. Det betyder,

at netværket kan sammensætte de enheder, der skal bruges til hver enkelt operation. Fra veltrænede, mindre enheder til selvmordsbombere med religiøs baggrund. En del tilrejste selvmordsbombere rekrutteres af Haqqani, der har gode kontakter til de arabiske lande i Golfen. Basen i Paktikaprovinsen er Haqqanis bedste rekrutteringsområde, og Haqqani kan ikke bare mønstre sin egen stamme, når han har brug for krigere. Han har også vist stor fleksibilitet, når det gælder om at få nabostammerne med. Især når det gælder operationer i nærområdet, hvor stammerne – som i det meste af Afghanistan – primært accepterer udefrakommende myndigheder, hvis det er i stammens interesse. Sammen med Haqqanis andre tilgange giver det ham mulighed for at levere militære kapaciteter fra lokale stammekrigere til arabiske mujahedin-krigere.

Amerikanere i offensiven

Siden 2009 har amerikanske specialstyrker målrettet bekæmpet netværket omkring Kabul. Samtidig har droner med missiler ramt netværket hårdt i stammeområderne på den pakistanske side af grænsen. Det har demonstreret, at netværkets sammensathed ikke bare er en styrke, men også kan vendes til en svaghed. Afghansk politik ville nemlig gøre den kyniske italienske middelalderfilosof Machiavelli stolt. Venner og støtter afhænger i høj grad af ens egen styrke, og bliver man presset nok, kan man hurtigt befinde sig uden allierede. Haqqani-netværket er ikke så stærkt, som det var for bare fem år siden, men det er sandsynligt, at det overlever – også NATOs tid i Afghanistan - og vil stå som et eksempel på de afghanske magtbalancer og spil langt ud i fremtiden. ■

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

HVORFOR RUSLAND SIGER NJET TIL INTERVENTION I SYRIEN

Af Jørgen Staun, ph.d. og adjunkt i international politik, Hærens Officersskole

LÆS Ruslands udenrigspolitiske interesse er at sikre, at det igen bliver en stormagt i det internationale system. I forhold til Syrien-konflikten mener Kreml, at det bedst opnås ved at støtte al-Assads Syrien – Ruslands eneste tilbageblevne allierede i regionen – og derigennem balancere USA og Vestens interesser.

MATERIALET KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

.....

FOKUS

Danmark i samtale med Pakistan

Pakistan har længe modarbejdet tiltag for at skabe stabilitet i regionen. Et nyt samarbejde mellem Forsvarsakademiet og en række pakistanske forskningsinstitutioner skal ændre på det.

"Men med vores beskedne størrelse har vi mulighed for at flyve under radaren, og dermed kan vi forhåbentlig bidrage til at få skabt en konstruktiv dialog om situationen i regionen efter 2014," vurderer Peter Viggo Jacobsen, forsker ved Forsvarsakademiet.

Den Islamiske Republik PAKISTAN

Pakistan blev dannet efter Britisk Indiens deling i 1947. De største befolkningsgrupper er Pashtuner og Balucher i vest og Punjabier og Sindh'er i øst på den anden side af Indus-floden. Det officielle sprog er urdu. 97 procent af Pakistans befolkning er muslimer.

Grænseområderne mellem Afghanistan og Pakistan er fulde af perfekte gemmesteder for Haqqani-netværket. Operationerne udføres primært på den afghanske side af grænsen.

AF RASMUS MELDGAARD / FAK

PAKISTAN Forsvarsakademiet har i det seneste år samarbejdet med en række militære og civile uddannelsesinstitutioner i Pakistan. Målet er at etablere en dialog med de pakistanske institutioner og bidrage til diskussionen om Pakistans rolle i Afghanistan efter NATOs tilbagetrækning i 2014. Det dansk-pakistanske samarbejde er vigtigt i forsøget på at skabe en koordineret indsats for stabilitet i Afghanistan efter 2014.

- Danmark er en lille aktør, som ingen er bange for, og derfor kan vi indtage en mæglerrolle i regionen. USA og NATO har tidligere forsøgt at samle de regionale aktører, men initiativerne er blevet mødt med stor modvilje fra pakistansk side, fordi USA og NATO netop opfattes som en trussel. Men med vores beskedne størrelse har vi mulighed for at flyve under radaren, og dermed kan vi forhåbentlig bidrage til at få skabt en konstruktiv dialog om situationen i regionen efter 2014, vurderer Peter Viggo Jacobsen, der er forsker ved Forsvarsakademiet.

Langsigtet strategi

Projektet er derfor meget mere end et samarbejde mellem de deltagende forskningsinstitutioner. Ifølge Peter Viggo Jacobsen skal det i stedet ses som en del af en langsigtet udenrigspolitisk strategi om at fremme Danmarks samlede evne til at gennemføre stabilisering, genopbygning og kapacitetsopbygningsprojekter i konfliktområder.

- Tanken med samarbejdsprojektet er på den ene side at sende et signal til Pakistan

om, at vi ikke kun befinder os i regionen for at anvende militær magt, men at vi også ser situationen i et diplomatisk perspektiv. På den anden side er det et forsøg på at påvirke tænkningen i Pakistan, så de begynder at se sig selv som en del af løsningen på situationen i Afghanistan.

Fælles slagplan

De første resultater af samarbejdet er allerede begyndt at vise sig. Blandt andet har danske repræsentanter gennem oplæg og gæsteforelæsninger i Pakistan formået at påvirke den pakistanske opfattelse af landets rolle i løsningen af Afghanistan-situationen. - Vi ser et lille skred i den pakistanske tænkning. Vi er gået fra udelukkende at høre propaganda-indlæg om, hvordan USA og NATO er skyld i konflikten i regionen, til også at se en spirende erkendelse af, at Pakistan selv har et ansvar for at skabe stabilitet, og at problemerne ikke forsvinder med NATOs tilbagetrækning. Så nu har vi mulighed at føre en dialog, hvor parterne siger, hvad de reelt mener, og det ser jeg som det første skridt i den rigtige retning, siger Peter Viggo Jacobsen.

Ifølge Peter Viggo Jacobsen er det næste store mål med projektet at få samlet de regionale aktører Kina, Rusland, Indien, Iran, Pakistan og Afghanistan, så de kan diskutere situationen.

- Vi arbejder i øjeblikket på at afholde en international konference i Pakistan i foråret 2013. Her skal det pakistanske National Defence University i Islamabad være omdrejningspunktet, og vi har et håb om, at vi kan få samlet nogle diplomater og andre aktører fra landene i regionen, så de kan diskutere situationen og forhåbentlig finde en fælles slagplan, siger han. ■

VÅBEN- SYSTEM TIL SALG

Forsvarets Materieltjeneste gør klar til at sælge våbensystemet Multiple Launch Rocket System (MLRS).

AF CAMILLA FREDRIKSEN / FMT / FOTO FLEMMING DIEHL / FMT

VÅBENSALG I 2004 blev det besluttet at udfase raketkasternesystemet MLRS. Siden da har systemet været opbevaret på depot. Alligevel kan det være noget værd for forsvaret, og muligheden for et salg skal nu forfølges.

- Vi håber, at vi kan gå i gang med et salg næste år, siger chefkonsulent Bent Christensen Bech, der er chef for Ildstøtte- og Sensorsektionen i FMT. Det er dog ikke lige gyldigt, hvilket land FMT sælger de 12 pansrede raketkastere til. Raketkasternerne er nemlig udstyret med end-user certifikat. Det betyder, at USA skal godkende et eventuelt salg. Derudover skal salget også godkendes politisk, inden FMT kan skrive under på en aftale.

Brugbare reservedele

Bent Christensen Bech tror på, at det er muligt at finde en køber til det udfasede våbensystem eller dele heraf.

- Der findes temmelig mange raketkastere som vores. De fleste er ombygget til GMLRS (Guided Multiple Launch Rocket System), men vores kan måske bruges som reservedele.

De 12 raketkastere har siden udfasningen stået på et depot ved Næstved. Her bliver de jævnlige startet, så de fortsat kan køre. Kan de det, øger det prisen ved et salg.

Udover raketkasternerne er FMT i gang med at sælge hærens og søværnets Stingermissiler. Senere vil også hærens artilleripejlere blive sat til salg. ■

FAKTA

De pansrede raketkastere er produceret i USA.

I 1995 skrev Danmark kontrakt med USA, og hæren modtog de første pansrede raketkastere i 1998. I 2004 besluttede forligspartierne, at systemet skulle udfases.

Komponenterne til raketkasternes ammunition er nu ved at blive destrueret.

Nu kommer uniformerne til soldaten i stedet for omvendt.

ET KLÆDELIGT TILTAG

Nogle soldater har langt til et udleverende depot, men det gør tøjbussen nu noget ved.

TEKST OG FOTO FLEMMING DIEHL / FMT

GREJ Vidste man ikke bedre, så kunne man let komme til at tro, at Holmen havde fået besøg af KUF-vognen. For der var et mylder af mennesker ind og ud af den grønne lastvogn, der var parkeret få skridt fra den pensionerede ubåd Sælen.

De, der gik ind for at bestille en varm pølse og en Cocio blev nok skuffede, men resten gik derfra med glæde. Endda så meget at man hørte bemærkninger som, "hold kæft det er smart", og "det er virkelig et initiativ over norm". Ordene tog materielassistent Kim Petersen og flexarbejder Per Rasmussen fra det udleverende depot i Slagelse imod med et smil, også selvom det havde konsekvensen, at de fik travlt.

For de to bemandede lastbilen, som er en del af nyt forsøg i Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution (FDD). Et forsøg, der skal gøre livet lettere for de soldater, som har lidt langt til et udleverende depot, hvor de kan få udleveret eller byttet deres mundering. I forsøget kommer der i stedet en lastbil fyldt med alverdens klæder ud til dem, og så kan der byttes og bedes om

nyt på deres eget tjenestested.

Kan iklædes fra top til tå

Ideen med det mobile udleverende depot faldt i god jord på Holmen, hvor lastbilen, der har fået øgenavnet "tøjbussen", holdt parkeret en tirsdag formiddag.

- Når vi ellers skal have noget tøj byttet, så skal vi til helt Høvelte eller Korsør. Det er lidt besværligt, for man skal låne en bil, og når man har undervisning hele tiden, kan det næsten kun ske på en fredag. Så konceptet her er virkelig godt, mente Lasse Schou, der er elev på Søværnets Officersskole, og han fik den toilettaske samt de knapper, han lige stod og manglede.

- Som bussen er nu, kan vi iklæde sø- og hærfolkene fra top til tå. Og det gælder om så det er kamp- eller ørkenuniform eller sikkerhedstøj, siger Kim Petersen, der dog ikke var helt forberedt på, at officersleverne også vil have kortærmede skjorter i vintermånederne:

- Der har så lige været enkelte, der måtte gå en skjortestørrelse op, men ellers er ingen gået herfra, uden at de har fået det, som de manglede, pointerede Kim Petersen, der fik

udleveret den ene skjorte efter den anden, og i bytte fik han en masse rosende ord. ■

Et forsøg der følges

I første omgang er tøjbussen et forsøg, hvor der køres ud til nogle enkelte tjenestesteder på Sjælland. Erfaringerne skal så vise, om forsøget skal udbredes. Af den årsag er Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution også ved at analysere, hvor mange tjenestesteder, der i så fald kan have et behov for at få besøg af en tøjbus.

Bestillingen går online

I Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution arbejdes der også på et projekt med en såkaldt webshop, hvor man kan bestille sin beklædning online. I første omgang bliver der åbnet op for supplerende anskaffelser for egenbetaling, men på sigt skal man også kunne bytte. Bestillingen vil så blive sendt til ens hjemadresse mod betaling af fragt. I øjeblikket testes løsningerne, men går alt efter planen, vil webshoppen være tilgængelig for forsvaret og hjemmeværnet i første halvdel af 2013.

SIRIUS JULEDROP

Man kan godt sige, at man kommer til at føle sig lidt som julemanden efter et juledrop. Det er i hvert fald noget, der bringer glæde. Det er syv timers hård flyvning med fem drop.

Clas Lau, Eskadrille 721
pilot på dette års juledrop.

SOLDATERNE FÅR NYT BESKYTTELSESSYSTEM

Danske soldater får nu et nyt beskyttelsessystem fra det amerikanske firma "TYR Tactical".

TEKST OG FOTO FLEMMING DIEHL / FMT

SIKKERHED Den nye beskyttelsesvest (beskyttelsesvest M/12) beskytter fragmenter, småkalibrede håndvåben og mod kraftige trykbølger. Beskyttelsesvesten er en let fragmentationsvest, hvor projektilbeskyttende plader kan monteres.

Hele systemet er modulært og størrelsesbestemt, og derfor kan den enkelte soldat tilpasse det efter egen størrelse, funktion, situation/trussel, opgave og personlige præferencer. Det vil gøre det lettere at opnå en god komfort, og det er med til at bevare soldatens kampkraft.

Beskyttelsesvesten udleveres i samme takt som den nye Hjelm M/12 og Uniform M/11 til INTOPS enheder, herunder ISAF 15 i begyndelsen af januar 2013. I den hjemlige struktur vil personel i operative enheder få beskyttelsesvesten efterfølgende.

Selve anskaffelsen er gennemført af Forsvarets Materieltjeneste, der indledningsvist anskaffer 4335 sæt.

Se mere:

Du kan læse mere om beskyttelsesvesten på forsvaret.dk/FMT og forsvaret.dk/hok samt se video om systemet på forsvarskanalen.

M/12 BESTÅR AF FØLGENDE DELE, SOM LEVERES I MULTI TERRÆN SLØRING (MTS):

1. Ballistisk krave, der beskytter nakken mod fragmenter, og som monteres på Plate Carrieren. (på billedet ses kun nakkebeskyttelsen)
2. Skulderpuder, der yder ballistisk beskyttelse op over skulderen, og som kan monteres på enten den lette vest eller på Plate Carrieren.
3. Overarmsbeskyttelse – faconsyet efter skulderleddet og monteret på skulderbeskytteren.
4. En Plate Carrier med MOLLE, hvori de ballistiske paneler fra den lette vest kan monteres sammen med de projektilbeskyttende plader. Plate Carrieren anvendes udenpå uniformen.
5. Beskyttelsesplade, der indeholder et ballistisk panel og som monteres nederst på Plate Carrieren og derved beskytter overgangen mellem vest og bælte således, at maven også er godt beskyttet.
6. En ramme af typen "X-frame", der forbinder bælte og Plate Carrier og overfører en del af vægtbelastningen fra skuldrene til hoften. Dette gør blandt andet, at soldaten ikke skal løfte hele sin udrustning med skuldrene, hver gang han vil bringe sit våben i skydestilling. X-frame er meget bevægelig og sikrer, at Plate Carrieren sidder optimalt på overkroppen under bevægelse.
7. Et beskyttelsesbælte med MOLLE, med indlagt - og udtageligt - ballistisk panel der yder samme beskyttelse som fragmentationsvesten.
8. Lårbeskyttelse med MOLLE, der fæstnes til bæltet. *(billedet viser ikke nyeste udgave, hvor der vil være en lomme til en projektilbeskyttelsesplade.)

Samt:

Projektilbeskyttelsesplader til bryst og ryg i forskellige størrelser, så den enkelte soldat nemmere kan tilpasse vesten til egen størrelse. Sidebeskyttelsesplader, som kan sættes i enten overarmsbeskyttelsen, i Plate Carrieren eller i lårbeskyttelsen.

Hold dig opdateret om materiel på forsvaret.dk/fmt

UBRUGTE TANKANLÆG LUKKES

AF FLEMMING DIEHL / FMT / FOTO: FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE

DIESEL En række tankanlæg på forsvarets tjenestesteder har set bedre tider, og efter forsvaret fik elektroniske tankkort, benyttes en del meget sjældent. Derfor har Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution (FDD) sammen med Forsvarets Bygnings- & Etablissementstjeneste (FBE) valgt at lukke en række anlæg, netop fordi de sjældent benyttes, eller fordi de er placeret i nærheden af andre og bedre anlæg. Ved indførelsen af kortlæseren var der 98 aktive tankanlæg på landsplan. Det er i perioden lykkedes at nedlægge 34 anlæg, så der i 2012 er 64 anlæg tilbage. Ændringen sparer forsvaret penge, da det ikke længere skal vedligeholde de ældre anlæg, og man fjerner også risikoen for lækager, som kræver oprydning. Der er stadigvæk mulighed for at nedlægge flere anlæg, som kan give en yderligere besparelse. ■

Ole Konge Jensen må i modsætning til de andre veteraner bruge motorsav. Han er blevet certificeret gennem sin uddannelse.

Foto: Carsten Randers

Ove Bernd Meier-Larsen er uddannet maskinarbejder, så han kan lave praktisk arbejde og håndværk. Her skal han tilskære en træplade.

VETERANER I GANG

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes (FBE) terrænelement i Høvelte har tilknyttet flere krigsveteraner med psykiske efterveer.

TEKST OG FOTO: CARSTEN RANDERS / FBE

VETERANER Der er morgenmøde ved FBE's terrænelement på Høvelte Kaserne, og dagens opgaver bliver fordelt. Til stede er den daglige leder, seniorsergent Henrik F. Munck, to fastansatte skov- og naturteknikere og to soldater. Begge soldater har psykiske efterveer efter udsendelser, og nu er de tilknyttet terrænelementet for at komme i gang igen. En tredje soldat med samme tilknytning møder først ind senere.

- Det er et genialt sted at beskæftige gutter med den slags problemer. Der er færre mennesker omkring dem og frisk luft. Her kan vi støtte folk, som har taget et ordentligt skrald på krop og sjæl for os andre, og samtidig får vi en ekstra hånd, siger Henrik F. Munck, der har fået aftalen i stand qua sin fortid som kontaktofficer for udsendte soldater ved Livgarden.

Kroppen sagde nej

Medarbejderne tager ud i terrænet for at løse dagens opgaver, men den 37-årige overkonstabel Ole Konge Jensen bliver tilbage. Han er egentlig tilknyttet Livgarden, men det seneste år har han været i lære som skov- og naturtekniker ved terrænelementet. På hans seneste udsendelse i Afghanistan i 2007 døde to af 12 kammerater, som han var sammen med på en observationspost i Green Zone i Helmand, da de fejlagtigt blev beskudt af briterne. Efter hjemkomsten blev han diagnosticeret med Posttraumatisk Stresssyndrom (PTSD).

- Det var min syvende udsendelse, så det havde jeg egentlig ikke regnet med, men kroppen sagde bare nej.

Inderst inde vil jeg helt vildt gerne være soldat, men jeg kan ikke tåle det mere.

Ole Konge Jensen har været meget opsøgende i forhold til hjælp fra psykologer med videre, og da han blev ved at have det dårligt efter at være kommet til Livgarden, fandt man frem til muligheden for at blive tilknyttet terrænelementet. Efter nogle ugers tilknytning blev der oprettet en læreplads.

- Det har betydet, at jeg har fået det rigtig godt igen. Jeg er stadig tæt på det militære miljø med mulighed for at snakke med folk, jeg kender, men jeg skal ikke tænke på at skulle udsendes. Jeg kan ikke takke dem, der har hjulpet mig, nok for at have fået denne mulighed.

Boede i Sveriges skove

I mellemtiden er den 29-årige konstabel Ove Bernd Meier-Larsen dukket op. Han er også ansat ved kamptropperne ved Livgarden, men som Ole Konge Jensen er han blevet tilknyttet terrænelementet efter at have fået konstateret PTSD efter sin udsendelse i Afghanistan i 2010. Der bliver sagt godmorgen til ham.

- Godmorgen for mig var i fredags (dette er onsdag red.). Jeg har ikke sovet siden – kun små povernaps.

Udsendelsen var Ove Bernd Meier-Larsens første, og et halvt år efter hjemkomsten kom problemerne for alvor, og han blev sygemeldt i starten af 2011.

- I tre måneder kørte jeg i fast rutefart mellem hjemmet i Odense og Sverige, hvor jeg boede i skovene, så jeg kunne være for mig selv. I de danske skove kan man ikke være, uden man støder på en anden soldat.

Siden maj 2012 har Ove Bernd Meier-Larsen tre gange

om ugen fra klokken 9-12 været ved terrænelementet, efter han bad om at komme væk fra sin enhed. De andre dage kan der være planlagt psykologbesøg, idræt og andre ting, som holder ham i gang.

- Det er en suveræn mulighed, og det var lige, hvad jeg havde brug for. Jeg skal ikke have dårlig samvittighed over, at jeg ikke kan præstere som de andre i min enhed, og jeg skal ikke frygte at sidde i et klasseværelse med 40 andre.

Men fremtiden er svær at forudsige lige nu. Han har netop fået endelig besked om, at han ikke som håbet skal tilbage til sin enhed. Han skal i stedet afklares og stoppe ved forsvaret.

- Det var hårdt, da det gik op for mig, at jeg ikke skulle være ved forsvaret til min kontrakt udløber som 35-årig. Nu tænker jeg kun på at komme tilbage og være mig selv. Det er jeg ikke nu, konstaterer Ove Bernd Meier-Larsen.

Vil strække os langt

For den daglige leder, Henrik F. Munck, er det centrale i ordningen, at man hjælper veteranerne i gang igen.

- Det fungerer godt, selv om de i ny og næ må aflyse deres arbejdsdage. Det vigtigste er, at de fungerer i gruppen. Gør de det, vil vi strække os langt for at hjælpe dem i gang med et arbejdsliv. Det er en glæde at se, hvordan de får det bedre og lever op til de indgåede aftaler, siger Henrik F. Munck, som gerne så ordningen brede sig.

Terrænelementet i Høvelte har kørt ordningen i to år. I den tid har 6-7 veteraner været forbi – oftest i en periode på 2-4 måneder. ■

MOBIL PÅ FIIN

Forsvarets ansatte kan snart koble mobilen til FIIN efter en opgradering. Dermed kan de ansatte synkronisere mail og kalender.

Microsoft®
Exchange Server 2010

AF THOMAS HELBRO REIMANN / FKIT

IT Inden forsvarrets ansatte kan få lov at koble en mobiltelefon til FIIN-arbejdspladserne, har det været nødvendigt at opgradere Forsvarets Exchange servere fra Exchange 2003 til Exchange 2010.

Projektet har haft en pre-pilotfase, hvor 150 ansattes computere ved forskellige enheder i forsvaret nu er ført over på nye servere. Pre-pilotfasen er forløbet tilfredsstillende, og opgradering kan nu ruller ud til resten af forsvarrets ansatte. Det sker myndighedsvist og i en prioriteret rækkefølge, der er fastlagt i samarbejde mellem FKIT, Forsvarsministeriet, de operative kommandoer, FPT og Forsvarets Center for Digital Forvaltning og Uddannelse (FCDFU), som har været involveret i følgegruppen for projektet.

- Vi har opnået et tilfredsstillende resultat i vores pilotprojekt og kan derfor tage skridtet videre, fortæller OL Jørgen Eirfeldt, der har været formand for den følgegruppe, der har fulgt projektet.

- Det endelige mål for opgraderingen er overgangen til Forsvarets Nye Standard-

arbejdsplads (FNSA), som giver brugerne mulighed for blandt andet at synkronisere udleverede eller egne mobiler med post- og kalenderfunktioner på FIIN, forklarer Jørgen Eirfeldt.

Det vil være ikke klassificeret information. - Det væsentligste på den korte horisont er dog at opgradere alle til Exchange 2010, før FKIT kan iværksætte næste del, som er mobil-delen, siger Jørgen Eirfeldt.

Når opgraderingen er fuldt implementeret, så kan ansattes "godkendte" telefoner kobles til FIIN. Der vil dog blive en del sikkerhedsmæssige issues i den forbindelse, som FKIT allerede ser på i samarbejde med FE.

- Hvornår vi kan slutte mobilerne til FIIN, er ikke for nærværende helt fastlagt, men vi forventer, at de første kan gøre brug af mobilerne i løbet af første kvartal 2013, siger Jørgen Eirfeldt.

Forud for opgraderingen til Exchange 2010 vil hver enkel bruger modtage tre varsler på mail om den kommende flytning. I disse mail er det tydeligt forklaret, hvorledes man skal forholde sig og hvilket arbejde, der kræves, inden ens postbakke bliver flyttet. ■

HVAD SKER DER MED JAGTEN I FORSVARET?

Forsvarets Bygnings- og Etablissements-tjeneste (FBE) forventer, at de nye retningslinjer for jagt- og vildtforvaltningen på Forsvarsministeriets arealer er godkendt i starten af 2013.

AF CARSTEN RANDERS / FBE

REGLER Frem til 14. maj havde ansatte ved forsvaret mulighed for at deltage i jagter på forsvarrets arealer, men den mulighed har de ikke længere. Da stillingen som Forsvarsministeriets jagtbestyrer blev nedlagt i begyndelsen af 2012, fik FBE til opgave at komme med forslag til at modernisere forvaltning af vildt og jagt på Forsvarsministeriets cirka 28.500 hektarer. Siden har mange jægere blandt forsvarrets ansatte sikkert undret sig over, hvad der skal ske med jagten på terrænerne.

Nye veje for jagt

FBE blev bedt om, at man i forslaget blandt andet søgde for at integrere jagten som en del af driften og plejen af arealerne. Derudover skulle FBE forsøge at udleje jagten, hvor det var muligt. Desuden skulle der udlægges jagtfrie områder.

I forlængelse heraf blev FBE bedt om øjeblikkeligt at sætte en stopper for alle personalejagter og sørge for, at der i perioden frem mod beslutningen om de nye retningslinjer kun ville være et begrænset antal på hver garnison, der havde vildtregulering som en pålagt arbejdsopgave. Det betød blandt andet, at FBE med meget kort varsel måtte trække alle indbydelser til bukkejagten 15. maj tilbage.

Oplægget er klar

Siden marts har FBE således arbejdet med at få udfærdiget nye retningslinjer, der efterlever Forsvarsministeriets krav. I perioden frem til nu har der været en dialog med både Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen og adskillige underliggende myndigheder. Ligesom eksterne myndigheder som eksempelvis Friluftsrådet og Danmarks Jægerforbund har været inddraget.

Det har resulteret i et oplæg fra FBE om de fremtidige retningslinjer, som både indeholder udleje af en stor del af jagten samt udlægning af store og små arealer til jagtfrie områder. Derudover vil der være særlige regler for flyvestationer, hvor flysikkerheden har allerhøjeste prioritet.

Oplægget er nu til godkendelse i Forsvarsministeriet, og ifølge Forsvarsministeriets Miljø- og naturstrategi skal de nye retningslinjer godkendes snarest. Herefter vil FBE informere mere detaljeret.

Skat for jagt

Ændrede skatteregler har desuden betydet, at FBE i samme periode har været pålagt at indberette den skattemæssige værdi af inviterede medarbejders deltagelse i jagt på forsvarrets arealer, da det betragtes som et skattebelagt personalegode. ■

Forsvaret råder over store arealer, der bruges til militære formål. Arealerne udgør samtidig unikke naturområder. Foto: Michael Sand.

LAGERHOTEL SANERES

Der arbejdes i øjeblikket med en saneringsproces i Holstebro, som skal bane vejen for en større flytning af forsvarrets materiel. Målet er at sikre en bedre lagerstruktur, som bedst muligt tilgodeser kundernes behov.

AF FDD

OPRYDNING

Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution (FDD) er lige nu i gang med en større saneringsproces på lagerhotellet i Holstebro. Oprydningen omfatter primært mundering, hvor hovedparten saneres og flyttes til andre lagerhoteller.

- Saneringen skal frigøre plads til Leopard II reservedele, som flyttes fra Dejbjerg til Holstebro. Det er mest hensigtsmæssigt, da Leopard II kampvognene i forvejen er placeret her. Udover at tømme Dejbjerg for reservedele, hvor de resterende flyttes til Brødeskov, flyttes en større mængde forbrugsvarer, også kaldet "fastmovers" til Skrydstrup, fortæller chefen for hoveddepotet Lars Hansen.

- Da lagerhoteller primært er beregnet til langsomt omsættelige varer - også kaldet "Slow-movers" - giver det god mening at flytte forbrugsvarerne til Skrydstrup, hvor de hurtigere kan distribueres videre til vores kunder. Samlet set får vi en mere hensigtsmæssig vareoplægning, ryddet op og tømt lagerhotellet i Dejbjerg for materialer, siger Lars Hansen. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

HK: Udligningstillæg giver ikke pension

PENSION: Forsvarets Personeltjeneste blev for et par år siden gjort opmærksom på manglende pensionsindbetaling af udligningstillægget til et større antal medarbejdere omfattet af HK/STAT og Bilag M.

FPT gik herefter i gang med at se på medarbejdernes pensionsindbetalinger. Nu har Moderniseringsstyrelsen dog vurderet, at tillægget ikke er pensionsgivende.

Hvad betyder det for dig?

Hvis du er en af de berørte medarbejdere, har du formentlig hørt om, at FPT ville se på dine pensionsindbetalinger. FPT vil snarest skrive til dig om, hvad der gælder for dig, og hvem du kan rette henvendelse til, hvis du har spørgsmål.

Du kan læse mere om udligningstillæg og Bilag M samt Moderniseringsstyrelsens vurdering på FPT's hjemmeside under Nyheder. ■

Sampension: Næsten alle sager er gennemgået

INDBETALING: For et par år siden kunne Forsvarets Personeltjeneste konstatere fejl i Sampension hos en række civile medarbejdere under Offentligt Ansattes Organisationer (OAO).

Forsvarets Personeltjeneste gik i gang med at gennemgå alle pensionsindbetalingerne med henblik på at få rettet fejlene og få indbetalt den skyldige pension.

Ved vejs ende

Om ikke så længe kan sagen afsluttes. Næsten alle indbetalinger er blevet gennemgået, og de fleste berørte medarbejdere har fået efterbetaling.

Forsvarets Personeltjeneste forventer, at alle sager under Forsvarskommandoens område er afsluttet ved udgangen af 2012, mens alle sager under Forsvarsministeriet vil være afsluttet primo 2013.

Der er blevet fundet fejl i cirka 1.800 sager fordelt på både tidligere og nuværende medarbejdere i forsvaret og i Forsvarsministeriets departement. ■

LØNSEDLEN

Lønkode 4115: FN fridage. (Fridagsordning)

Forvaltningspraksis angiver, at for hver enkelt lørdag, søndag og helligdag, hvor der forrettes tjeneste under udsendelse, optjenes én 2/7-dag. Falder en helligdag på en lørdag eller søndag optjenes der kun en 2/7-dag. 5. juni (Grundlovsdag), 24. og 31. december betragtes ikke som helligdage.

Læs om alle elementer på din lønseddel på forsvaret.dk .....

NYE FRADRAGSREGLER OG NY PENSIONSORDNING

AF MARIA LILLEGAARD HANSEN / FPT

SKAT

Det er snart slut med at indbetale til kapitalpensionsordningen, som vi kender den i dag. Fra 1. januar 2013 er der ikke længere fradrag for indbetalinger på kapitalpensioner.

I stedet åbnes for en ny pensionsform kaldet alderspension, hvor der ikke er fradrag for indbetalingerne. Til gengæld skal du så ikke betale en afgift på 40 % af det opsavede beløb, når du når din pensionsalder.

Du kan indbetale op til 27.600 kr. per år til den nye alderspension uden at betale afgift. Indbetaler du mere,

skal du betale 20 % i afgift af beløbet.

Reglerne for ratepension er uændrede.

Se mere i din forskudsopgørelse (rubrik 19) og læs mere om de nye regler på SKATs hjemmeside.

Har du en frivillig kapitalpension, som trækkes via din løn?

Som følge af de ændrede skatteregler, stopper Forsvarets Personeltjeneste med at foretage indbetalinger til frivillige kapitalpensioner. Sidste indbetaling vil være med lønuddbetalingen ultimo december 2012.

Hvis du har en frivillig kapitalpension og gerne vil fortsætte med at indbetale til den, bør du rette henvendelse til dit penge- eller pensionsinstitut. ■

PENSION: HVOR MEGET BØR DU SPARE OP?

Er du ny på arbejdsmarkedet eller midt i dit karriereløb? Så er det ikke sikkert, at det er tanken om pension, der fylder mest. Med jævne mellemrum får vi dog alle sammen en kærlig reminder af staten og pensionselskaberne om at huske pensionsopsparringen.

Men hvor meget bør vi spare op? Er folkepensionen nok? Eller bør vi have både arbejdsmarkedspension og privatpension?

Svarerne vil naturligvis være forskellige fra person

til person alt afhængig af personens jobsituation, livssituation og ønsker for pensionstilværelsen.

På denne side får du en række nyttige tips, der kan hjælpe dig gennem pensionsjunglen. ■

FÅ STYR PÅ DIN PENSION

BLIV EKSPERT I PENSION

ATP har oprettet en ny side, hvor du nemt og hurtigt kan blive klogere på din pension. Du kan blandt andet deltage i en elektronisk time i pensionsklassen, beregne hvor meget du kan forvente i pension og finde nyttige oplysninger om, hvornår du bør begynde at spare op.

Læs mere på www.pensionforalle.dk

FØLG DIN PENSION PÅ NETTET

PensionsInfo giver dig et samlet overblik over din pension.

Du kan blandt andet se, hvor meget der bliver udbetalt, hvis du går på pension, mister arbejdsevnen eller bliver alvorligt syg.

PensionsInfo er et samarbejde mellem pensionskasser, livsforsikringselskaber, pengeinstitutter og offentlige myndigheder. Læs mere på www.pensionsinfo.dk.

Du skal bruge dit Nem-ID til at logge på.

Hvis du har en tjenestemandspension, kan du fra omkring 1. marts 2013 også følge den på Pensionsinfo.dk. Indtil da kan du følge dine pensionsoplysninger på www.tjenestemandspension.dk. Du skal bruge en pinkode for at logge på.

SE DIN PENSION PÅ LØNSEDLEN

Der er mange forskellige arbejdsmarkedspensioner i staten. De varierer alt afhængig af, hvilken overenskomst du er ansat på.

På din lønseddel kan du se, hvad du får indbetalt på din pensionsordning per måned. Det gælder både pensionsbidraget af din basisløn og de tillæg, der er pensionsgivende.

TYPER AF PENSION

DER ER FIRE GRUNDLÆGENDE TYPER PENSION I DANMARK:

- Folkepensionen. Alle har ret til folkepension, der bliver udbetalt fra den dag, vi går på pension, til vi dør.
- ATP Livslang pension. 9 ud af 10 af os indbetaler til ATP, der bliver udbetalt fra den dag, vi går på pension, til vi dør.
- Arbejdsmarkedspension, som vi opsparer via vores arbejde herunder tjenestemandspensionen.
- Privatpension, som vi opsparer via for eksempel en bank eller et pensionselskab.

Folkepensionen og ATP udgør til sammen det, man kalder grundpensionen. Fem ud af 10 pensionister har grundpensionen som eneste indtægtskilde, når de er gået på pension.

MORTÉRILD SKAL VÆRE SIKKER ILD

Mortéren er et vigtigt og præcist støttevåben for infanteriet. Derfor er uddannelse på våbnet af afgørende betydning – også for ISAF Hold 15.

Mortéren rettes forud for skydning.

AF PER B. JØRGENSEN / PRESSEOFFICER, 1. BRIGADE

BLUE-ON-BLUE Udrustning og hjelm er lagt til side. Mortérsektionen fra ildstøttedetachementet på ISAF Hold 15 øver nogle af de elementer i uddannelsen, som måske ikke er de mest spændende, men som til gengæld er meget vigtige. Derfor arbejder mortérskytten med et koncentreret blik og drejer forsigtigt på en lille skrue med en skruetrækker. Forud for indsættelse skal mortérens enkelte dele justeres i forhold til hinanden, så træfningen bliver så præcis så mulig. I fagsproget kaldes det "at verificere". Mortérskyttens arbejde med at finjustere mortérens forskellige dele er tidskrævende og kræver stor koncentration.

- Præcision er supervigtig, vigtigere end nogensinde. Vi har et stort ansvar i forhold til de soldater, vi støtter. Vi gør alt, hvad vi kan, for at undgå egenbeskydning. Ansvar er stort og i sidste ende mit, siger sektionsfører Kasper.

De mange leds kontrol

En mortér er et krumbanevåben. Det betyder, at den kan beskyde et mål, som mortérskytten ikke nødvendigvis kan se med egne øjne. Det kan til gengæld den observatør, som har indsigt mod målet. Observatøren sender data om målets placering til sektionens skydecentral. Her sidder en soldat og udregner de data, som skytten skal bruge for at ramme målet. Jo mere præcise data, jo mere præcis rammer ilden målet.

Sektionen er gået i stilling ved et hus i Oksbøl øvelsesterræn. Beregninger og data udveksles mellem de enkelte mortérbesætninger og skydecentralen. Skydeprocedurerne øves ned i mindste detalje, og ikke mindst gennemfører alle en grundig kontrol af arbejdet.

- Det er de mange leds kontrol. Beregneren kontrollerer skydedatamatens udregninger manuelt, og skytten kontrollerer sine egne data. Og inden der skydes, kontrollerer jeg skyttens indstillinger på mortéren. Alle foranstaltninger tjener ene og alene ét formål: Sikker og præcis mortérild i det mål, føreren ønsker at ramme. Herved opnås dels at undgå at ramme egne enheder og civile i operationsområdet, dels at opnå en så virkningsfuld ildstøtte så muligt, siger instruktøren Jesper. ■

FORSVARETS TOPCHEFER UDVIKLES

Et nyt kompetenceudviklingsforløb for forsvarets 100 øverste chefer adskiller sig fra forsvarets ledelseskurser. Det er direkte forankret i de konkrete forandringer, der følger i kølvandet på forsvarsforliget.

AF RASMUS MELDGAARD / FORSVARSAKADEMIET

LEDELSEUDVIKLING Det nye kompetenceudviklingsforløb for topchefer i Forsvaret er udviklet i et samarbejde mellem Forsvarskommandoen og Forsvarsakademiet. Målet er at skabe den nødvendige forståelse for de forestående forandringer blandt cheferne. - Vi skal gennem besparelser og omstillinger, som får stor indflydelse på mange facetter i forsvaret. Hvis vi skal sikre, at omstillingerne gennemføres samtidigt med, at vi fastholder den operative opgaveløsning, kræver det indsigt, forståelse og accept af omstillingernes omfang. Derfor har vi valgt at sætte udviklingsforløbet i gang nu, skriver forsvarschef, general Peter Bartram i et brev, der introducerer forløbet for de involverede cheferne.

Et brud med traditionel forandringsledelse

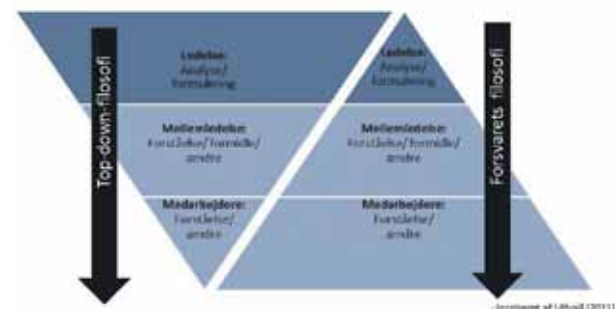
Udviklingsforløbet, der indtil videre løber frem til juli 2013, bryder med de typiske måder at forberede ledere og chefer til at håndtere større forandringsprojekter.

- Typisk uddanner man lederne i forandringsledelse, inden de skal implementere forandringerne. Men dette chefudviklingsforløb tager udgangspunkt i, at cheferne allerede er erfarne forandringsledere. Det skal derfor skabe ledelseskraft ved at kombinere den aktuelle omstillingsproces med chefernes erfaringer. Og det gør vi i en ramme, hvor der er tid til og mulighed for at have en dialog om den ledelsesmæssige indsats med både de øverst ansvarlige chefer og andre ligestillede chefer. På den måde kan vi bedre identificere og behandle det unikke i de forandringer, der foregår her og nu, siger Vilhelm Stefan Holsting, organisationskonsulent ved Forsvarsakademiet, der har været med til at udvikle forløbet for Forsvarskommandoen.

Samtidig har man valgt at gøre udviklingsforløbet mere handlingsorienteret og mindre teoretisk for at give mere tid til at skabe lokal mening og forståelse af forandringerne, hvilket er altafgørende for ethvert forandringsprojekt.

- Det er lokalt, man skal bære forandringerne igennem, og derfor har vi vendt den klassiske tilgang til forandringsledelse

på hovedet. I stedet for at investere al tiden i strategisk planlægning på det øverste ledelsesniveau, har vi valgt en tilgang, hvor det meste tid nu bruges på mellemlider- og medarbejderniveau, forklarer Vilhelm Stefan Holsting. ■

Det nye chefudviklingsforløb vender den klassiske top-down-tilgang til forandringsledelse på hovedet, så der investeres mest tid på at skabe forståelse på mellemlider- og medarbejderniveau.

ALTID BRUG FOR EN RESERVE

Hvor, hvordan og hvor mange officerer, befalingsmænd og konstabler af reserven, der bliver behov for, er uafklaret.

AF TORBEN ØLLEGAARD SØRENSEN / JOURNALIST OG MJ-R, PIC/ST/HOK

OFFICERER

Selv om politikerne har indgået en aftale om forsvaret, er spørgsmålet om reservens fremtid stadig uvis. For hvordan reserven skal strikkes sammen afhænger af, hvad fremtiden bringer. Mest oplagt er spørgsmålet om Totalforsvarsstyrken på 12.000 mand, som i tilfælde af en krisesituation eller en katastrofe kan indkaldes til tjeneste for at støtte det civile samfund med genopbygning. Netop denne styrke er reservens store indsatsområde. Den regionale føringsstruktur er langt hen ad vejen bygget op omkring de 860 reserveofficerer.

Stadig behov

Forsvinder Totalforsvarsstyrken, så forsvinder formålet med at opretholde føringsstrukturen. Og dermed reserveofficererne.

Men helt forsvinder reserveofficererne ikke, vurderer oberstløjtnant Claus Olsen fra Nationale Operationer ved Hærens Operative Kommando.

- Reserveofficerer udgør i dag den mulighed, forsvaret har for in-sourcing. Altså de folk man kan gøre brug af i tidsbegrænsede perioder til specialopgaver, siger Claus Olsen.

Reserven fungerer langt hen ad vejen som vikarer, der kan træde til, når fast personel er midlertidigt væk, eller der er akut behov for at "mande op" i en kortere periode. Mange reserveofficerer bruger i deres funktioner også deres civile kompetencer som ingeniører, journalister eller lignende.

- De seneste forsvarsforlig har også berørt reserven, og en afskaffelse har været nævnt, uden at det på nogen måde tyder på at blive en realitet. Ganske enkelt fordi der altid har vist sig et enormt behov for at kunne trække på reserven efterfølgende. Også på grund af reservens

civile kompetencer, som har været nyttige at kunne trække på ved siden af den militærfaglige uddannelse, siger Claus Olsen.

Det gælder eksempelvis forpligtelser i forhold til at kunne støtte politi, beredskabsstyrelsen og øvrige civile myndigheder.

- Der bliver et større behov for, at forsvaret samarbejder med det civile samfund. I det arbejde bliver der brug for reservens folk, som udover den militære baggrund har civile kompetencer, men det er klart, at forsvinder den regionale føringsstruktur, så forsvinder en række stillinger også, siger Claus Olsen. ■

NORMERING ER SOM ET FELTLATRIN

Mellem 2,6 og 4,8 milliarder kroner var i 2011 den difference, der var registreret i forsvarets ressourcestyringssystem DeMars og det, der fysisk var i beholdningen. En onsitesupport-gruppe blev oprettet, og et år efter er der kommet lidt mere styr på systemet.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

IT-SYSTEM

DeMars er det system, der håndterer økonomi, HR, materiel, personel og struktur i forsvaret. Systemet har siden 2005 givet brugerne adskillige grå hår på hovedet, og resultatet har været, at det for knap et år siden kun var 33 % af Flyvevåbnets materiel, der var registreret i DeMars. Et stort problem, der har gjort det umuligt at få et overblik.

Manglende registrering

DeMars største problem er, at meget af materiellet aldrig nogensinde bliver registreret, og så forsvinder overblikket. Så der skulle gøres noget. Løsningen blev en onsitesupport-gruppe, bestående af seniorsergent Jesper Busk og to andre fra Flyvevåbnets kapacitets og materielnormering. Gruppen tager rundt til Flyvevåbnets forskellige myndigheder.

- Vi hjælper dem til at få styr på de her ting. Finder ud af, hvad de har, der er over og under det normerede og hvorfor. Finder ud af, hvad de skal beholde, og hvad der skal tilbage, forklarer Jesper Busk.

Onsitesupport-gruppen har senest været forbi Air Transport Wing i Aalborg. Chefsergent Morten Isaksen har her været meget positiv overfor gruppen og deres input, men tvivler på, at der vil ske forandringer over én nat. - Det kommer til at tage længere tid for de flyvende enheder at få ordentligt styr på det, end det gør for de ikke flyvende enheder. Desuden er der konstant operative opgaver, der kræver, at cheferne skal være til stede andre steder, hvilket besværliggør udviklingen med DeMars.

Er klart mål

Onsitesupport-gruppen har eksisteret siden januar 2012, og målet for gruppen er klart. - Vi har fokus på alle genstande med en

værdi på over 50.000. 80 procent af de genstande skal være registreret, inden vi forlader enheden. Det har vi seks uger til. Efter vores besøg skal enheden have 90 procent overensstemmelser før, at det er tilfredsstillende. Man kan langt hen ad vejen bruge direktivet for, hvordan man opbygger et feltlatrin. Det skal laves på sådan en måde, at ingen fristes til ikke at bruge det. Normering skal på samme måde, så ingen fristes til ikke at bruge DeMars, siger Jesper Busk. ■

Generalmajor Per Ludvigsen
chef for Personelstaben, FKO:

Referater – spændende læsning?

ORIENTERING: Hvem skulle lige have troet, at referater kan fremhæves som spændende læsning. Nej, vel? Men faktisk indeholder referaterne fra Forsvarskommandoens Hovedsamarbejdsudvalgsmøder (FKO HSU) en opdateret og samlet status på Forsvarets situation, aktuelle projekter og emner af bred interesse for både ledere og medarbejdere.

Forsvarets øverste ledelse ønsker at opretholde og udbygge det gode samarbejde med personelorganisationerne. I HSU orienterer forsvarets ledelse og andre, der indgår i forsvarets ledelse om relevante emner så åbent som muligt, og om forholdene på tilsvarende vis mellem medarbejderrepræsentanterne og ledelsen. Og tilsvarende orienterer medarbejderrepræsentanterne forsvarets ledelse. FKO HSU sekretariatet samler de forskellige beslutninger, drøftelser og orienteringer i mødereferaterne, hvor du kan læse alt mødematerialet, og i sammenfattet form hvad de forskellige medlemmer har sagt.

Du finder næppe et enkelt dokument, som indeholder en tilsvarende samlet samt både bred og præcis gennemgang af forsvarets aktuelle status.

Du kan finde referaterne på FFI forsiden i venstre menu. ■

The Run Anyway New York City Marathon tiltrak ifølge amerikanske medier mere end 2000 løbere fra hele verden. Foto: Anders V. Fridberg

RUN ANYWAY MARATHON

Aflysningen af New York Marathon stoppede ikke det hold danske veteraner, der skulle deltage i det store løb. Holdet arrangerede sit eget maraton i Central Park og løb sammen med tusindvis af andre.

AF ANDERS V. FRIDBERG / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

VETERANER

En mavepuster. Af de store. Sådan oplevede soldaterne på Team Veteran den besked om aflysning af New York City Marathon 2012, der af mange forskellige kanaler tikkede ind hos løberne fredag den 2. november om eftermiddagen. Kun halvanden dag før løbet. New York var blevet hårdt ramt af orkan Sandy få dage før, og byen manglede stadig strøm mange steder. Derfor var aflysningen egentligt ikke overraskende. Men fordi både byens borgmester og løbsarrangørerne stædig fastholdt, at løbet ville finde sted som planlagt, kom den sene aflysning alligevel som et chok.

- Den første melding kommer på Facebook, hvor der er en, der skriver på Team Veterans side, at hun har hørt, at løbet er aflyst. Da tænker jeg først, at det må være en joke. Men så dukker der en masse beskeder op på forskellige løbesider,

og så går det op for mig, at de er alvor det her. Og så har jeg et par timer, hvor jeg er slået ud, fortæller Søren Rantzau.

Han var en af otte skadede veteraner på Team Veteran 2012, der har forberedt sig til verdens største maratonløb i det meste af et år.

Spontan maratonløb

Chokket over det aflyste løb fortog sig dog hurtigt. Allerede fredag aften besluttede den gruppe frivillige, som står bag Team Veteran, at arrangere sig eget løb.

- Nu har veteranerne forberedt sig i det meste af et år, og så skylder vi dem at lave en plan, der holder. Veteranerne på holdet er mennesker, der ikke giver op, og det gør vi naturligvis heller ikke i Team Veteran, siger Lars Bo Holm Pedersen, der er hovedmanden bag holdet. Lørdagen blev derfor brugt til opmåling af en maratonrute i Central Park, mens

løbernes pårørende købte vand, energidrik, frugt og slik til depoter langs ruten.

Aflysning stopper ikke løbere

I løbet af lørdagen horte de danske løbere rygter om, at der også var andre, der ville løbe deres eget maraton. Men først da løberne nåede Central Park søndag morgen, gik det op for dem, hvor mange andre, der også havde besluttet, at når de var kommet til New York for at løbe, skulle der mere end en aflysning til at stoppe dem. Veteranerne kom derfor til at deltage i Run Anyway Marathon - sandsynligvis det største spontane maratonløb i verden. Den brede vej rundt i parken var en lang slange af løbere. Og mange newyorkere bakkede op om det spontane løb på samme måde, som de normalt bakker op om det officielle maraton. De stod med flag, skilte og klappepølser eller delte vand og energidrikke ud til løberne.

På grund af de mange mennesker kunne de danske håndcykler ikke køre så hurtigt som normalt. Men det ødelagde ikke dagen for veteranerne.

- Vi har nydt det og hygget os. Der var glæde hele vejen rundt, folk delte vand og slik og proteinbarer ud, og der var en fantastisk stemning. New York Marathon blev ikke i år, men det her var et meget stort plaster på såret, siger Michael Thiim Sørensen, der kørte løbet i håndcykel.

Krævende rute

På en del af turen havde de danske veteraner selskab af den danske militærattache ved FN-missionen i New York, oberst Michael Hyldgaard. Han nøjedes med omkring 20 km i parken, fordi han på grund af den manglende offentlige transport også skulle løbe hjem til Brooklyn.

- Masser af mennesker og stor stemning. Det her viser, at

maratonløb ikke handler om, at det skal være stort og fornemt, men om bare at tage sine sko på og komme ud at løbe. Det er fantastisk, siger Michael Hyldgaard.

Maratonruten i Central Park er noget af en hjergetape og væsentligt mere krævende end den normale maratonrute. Derfor var det ikke alle veteranerne, der løb et helt maraton. En løb et halvmaraton, en løb omkring 33 km, mens de sidste to løbere kæmpede sig hele vejen igennem.

- Det har været en fantastisk dag. Smertefuld, men man har præsteret noget, som man har forberedt sig til i lang tid. Man har taget løbeskoene på i surt vejr og på trælse dage, fordi man ved, at det her er noget, man skal. Ikke bare for en selv, men også for gutterne på holdet. Nu blev det så ikke New York Marathon, men det her var et godt alternativ, siger Søren Rantzau. ■

Overskud fra løb til skadede soldater

VETERANER: Overskuddet fra dette års motionsløb på Kastellet går til skadede soldater. Pengene blev overrakt på en check af løbsarrangør Ole Frandsen til veteranen Christian S. Richardson ved et arrangement på Svanemøllens Kaserne. De 51.000 kr. fra løbet skal bruges til udvikling af de redskaber, som soldaterne træner med på Center for Idræt og til en udviklingsweekend for skadede veteraner fra hele landet. Også et evt. overskud fra næste års Kastelløb skal gå til veteranerne, lover Ole Frandsen. ■

40
KM

VAR DISTANCEN
PÅ ET MARATON I
DANMARK FREM
TIL 1936

Præsidenten for World Veterans Federation Hamid Ibrahim og generallæge Erik Darre. Foto: FSU

Fornem pris til generallægen

ANERKENDELSE: Chefen for Forsvarets Sundheds-tjeneste, generallæge Erik Darre, modtog 22. november World Veterans Federation Rehabilitation Prize. Erik Darre modtog prisen i Jordan, hvor den internationale veteranorganisation holdt general-forsamling.

Erik Darre fik prisen for sit arbejde med at forbedre forholdene for skadede veteraner og var indstillet til prisen af De Blå Baretter. ■

TRÆNINGSTIPPET ØVELSER FRA FORSVARETS CORETEST

Mikrotræning er en træningsmetode, som kan gennemføres med et minimum af forberedelse og efter devisen – når som helst og hvor som helst. Forsvarets træningsspecialister fra Center for Idræt anbefaler mikrotræning som supplement til andre former for fysik træning og har udviklet en serie øvelser, som du kan finde på centrets side på FIIN og i bogen Militær Fysisk Træning.

● TRÆK TIL BRYST

Udgangsstilling er hængende med strakte arme og strakt krop (hælene placeres på en skammel eller lignende således at kroppen hænger vandret). Afstanden mellem hænderne (tommelfinger til tommelfinger) er 45cm. Et træk svarer til, at brystet føres til bom og tilbage til udgangsstilling (helt strakte arme). Bemærk: Der arbejdes kontinuerligt uden pauser i udgangsstillingen.

● RYG

Forreste, øverste hoftefremspring placeres ca. to fingersbredder ud over plintens kant. Hænderne flettes på brystet.

Testen starter, når overkroppen løftes til vandret position.

NYT KONCEPT FOR FYSISK TRÆNING

Forsvaret skal have et nyt samlet koncept for den fysiske træning. Træningstilstandsprøven skal erstattes af en ny test.

AF FORSVARSKOMMANDOEN / PERSONELSTRATEGISK AFDELING

FYSISK TEST

En bredt sammensat arbejdsgruppe i forsvaret arbejder i øjeblikket på at udvikle et nyt samlet koncept for den fysiske træning i forsvaret. Det skal være med til at sikre, at forsvarets medarbejdere lever op til de ofte høje fysiske krav, som ansættelse i forsvaret stiller. Derfor skal konceptet både rumme et træningssystem, så medarbejderne kan træne rigtigt, og et testsystem, så forsvaret kan kontrollere, om medarbejderne lever op til forsvarets krav.

Ens for alle

Det nye fysiske koncept kommer efter al sandsynlighed til at bygge på det koncept for militær fysisk træning, som allerede findes, men altså ikke anvendes i hele forsvaret endnu. Det er udviklet af Forsvarets Sundhedstjeneste – Center for Idræt, på baggrund af undersøgelser af de fysiske krav til udsendte soldater i Afghanistan og på søværnets skibe. Drøftelser mellem Center for Idræt og de operative kommandoer og funktionelle tjenester skal vise, om der er behov for yderligere undersøgelser og eventuelt tilpasninger af konceptet, så det kan anvendes i hele forsvaret. Og det uanset om medarbejderne træner, fordi de er på vej til en udsendelse som kampsoldat i Afghanistan, eller de blot skal holde grundformen ved lige.

En anden del af arbejdet handler om at skabe bedre sammenhæng mellem de forskellige krav, som forsvaret stiller

til medarbejdernes fysiske form på forskellige tidspunkter. Der er enighed i arbejdsgruppen om, at der bør være klarhed over og sammenhæng mellem de krav, der stilles ved ansættelse, kravene til grundformen og de krav, der stilles, når medarbejderne overgår til en funktion, hvor der stilles særligt store fysiske krav. Det er der ikke i dag. Konceptet for militær fysisk træning, der har fokus på kernemuskulaturen (core-musklerne), indeholder forskellige øvelser, der kan anvendes som udgangspunkt for en ny test. Det undersøges i øjeblikket hvilke deløvelser, der skal indgå i en ny test, ligesom der er behov for at fastsætte niveauer, så testen tager højde for værnsvise og funktionsbestemte forskelle og ikke virker diskriminerende.

Farvel til træningstilstandsprøve

Det nye koncept vil formentlig betyde et farvel til den test af basiskravene (træningstilstandsprøven), som bruges i dag. Testens deløvelser og niveauer sikrer ikke, at forsvarets medarbejdere holder sig i tilstrækkelig god grundform. Det skyldes blandt andet det manglende fokus på core-musklerne. De nye krav vil ikke nødvendigvis være væsentligt strengere end i dag.

Inden arbejdet med det nye fysiske koncept færdiggøres, skal det også besluttes, hvem der skal være omfattet af sundhedstriaden. Det vil antagelig være langt færre end i dag, hvor alle militært ansatte er omfattet af sundhedstriaden.

Det forventes, at et nyt fysisk koncept rulles ud i forsvaret i løbet af 2013. ■

I 2011 blev det gamle, røde FUT-tøj afløst af moderne svedtransporterende løbetøj. Foto: Forsvaret

Støvler trækker sejren i land

FODFÆSTE: Specialfremstillede støvler giver søkadetterne et forspring i tovtrækning, når de dystet mod kadetterne fra hæren og flyvevåbnet.

- Fodtøjet er ekstremt vigtigt i tovtrækning. Støvlerne gør, at man står fast i jorden og kan bruge sine kræfter på tovet, siger Christian Thyregod, der er ankermand på Søværnets Officersskoles tovtrækningshold.

Støvlerne, der er købt i Sverige, er faktisk gamle ishockeystøvler, hvor mederne er fjernet, og man har lagt metal i hælen og en hård træsål i bunden. De opfylder de internationale krav til tovtrækningsstøvler, og holdet, der træner 1-2 timer ugentligt, har deltaget i EM, VM og den svenske eliteserie. ■

TOVTRÆKNING

- Engelsk: Tug of War
- Olympisk disciplin i perioden 1900-1920
- Et svensk-dansk hold vandt guld ved OL i 1900
- Der findes intet dansk forbund

Baglandet:

”

Jeg kæmper lidt med omverdenens fordomme.

Henriette gift med en dansk kaptajn

Henriette er 40 år og folkeskolelærer. Hun er mor til tre børn på 9, 13 og 17 år og gift med Carsten, der er kaptajn i Flyvevåbnet.

Foto:
Susanne Blomqvist

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

I Karup forbereder Henriette sig på at tage afsked. Om få dage er hun igen alene med tre børn og en hund. Hendes mand, Carsten, har været hjemme på leave og skal tilbage til sit FN-job i Sudan.

- Han må godt sige, at han glæder sig til at komme derned igen, for jeg kan sagtens forstå, at det er spændende. Carsten trives allerbedst, når han er ude, og det har jeg erkendt for længe siden, siger Henriette.

Henriette har kendt sin mand i 20 år, og hun ved, at han med nogle års mellemrum begynder at "rumstere". Det er tegn på, at han trænger til at komme væk fra skrivebordet og ud i verden. Lige nu er han med FN i Sudan for anden gang, og han har tidligere været udsendt til Kosovo. Alle gange har han meldt sig frivilligt, og den beslutning må Henriette ofte for-

svare. Folk kan sagtens forstå, at man bliver sendt ud på mission. Men de forstår ikke, hvorfor man frivilligt vælger at rejse væk fra familien.

- Jeg kæmper lidt med omverdenens fordomme. Folk har intet filter, når de fortæller mig, hvad vi burde gøre. Jeg hører dem sige, "jeg kunne aldrig tage af sted fra mine børn på den måde". De kunne ligeså godt sige, at han er en dårlig far lige op i mit fjæs, fortæller Henriette.

Holdningen gør hende temmelig gal i skralden, for hun er selv vokset op med en far, der var telegrafist i handelsflåden og sejlede fire måneder af gangen. Han kom senere til forsvaret. Så for hende er det ikke et stort issue, men bare noget man lever med. Reaktionen fra omverdenen provokerer, og så bliver hun let en smule trodsig.

- Der er ikke nogen, der skal kunne sætte en finger

på vores familie og sige "jaja, vi sagde jo, at han ikke skulle være taget af sted". Det er barnligt, og jeg kan godt blive lidt indebrændt over, at jeg er så dårlig til at takle det, griner Henriette.

Men faktum er, at det fungerer for familien. Udsendelserne giver både nye udfordringer og luft i økonomien. På den negative side koster det Henriette lidt på "vennekontoen", for der er simpelthen ikke tid til at gå i biffen med veninderne, når man er alene hjemme og både skal passe fuldtidsjob og tre børn. Løbeturene bliver heller ikke så mange. Til gengæld er der fuldt ud styr på hjemmefronten.

- Jeg lyder lidt som et overskudsmenneske, men sådan er det altså ikke altid. Gudskelov har vi et godt netværk og nogle forældre, som smider, hvad de har i hænderne, hvis jeg har brug for hjælp, når jeg er alene, fortæller Henriette. ■

HISTORIEN KORT

Warszawa

Polen

17. juli 1656

En svensk-brandenburgsk hær møder en polsk-litauisk styrke.

Den svenske historiker Peter Englund beskriver:

Kulminationen på de usammenhængende angreb skete straks efter klokken fire lørdag eftermiddag, da en mere og mere frustreret Jan Kazimierz sendte i et rasende chok det fineste og bedste Polen havde: De tunge husarer. Denne gnistrende åbenbaring kom som en lavine ned mod svenskernes venstre fløj, men selv de blev skudt i stumper og stykker af brølende kanoner. Efter denne rå kraftanstrengelse mellem Europas sidste middelalderlige riddere og den måske første moderne hær var slaget afgjort.

UNIFORMEN

Distinktioner med lang historie

Søværnets officersdistinktioner stammer som meget andet maritimt fra Storbritannien.

De første distinktioner for søofficerer i den dansk-norske flåde kom i 1733 og var lavet af guldråd og rød silke. Distinktionen hang ved officerens kårde. Søofficerernes uniformer var blevet ensrettede allerede først i 1700-tallet.

Fra 1755 gik de højeste officersgrader med epauletter, og fra 1783 og 1801 får alle søofficererne epauletter. Først på en skulder og senere på begge skuldre. Samtidig kommer de første ærmedistinktioner for søofficerer.

I 1848 indføres guldsnore på frakke som erstatning for epauletter og fra 1871 ærmedistinktioner med øje efter engelsk forbillede. Dermed var grunden lagt for søofficerernes distinktioner, som de ser ud i dag.

CHEFEN LÆSER

ONE HUNDRED DAYS

Sandy Woodward/Patrick Robinson

LÆS Filosofien er, at bag ethvert problem gemmer sig altid drømmen om noget bedre – bogen beskriver, hvordan vi kan undersøge drømmen i stedet for at bruge krudtet på problemet. Bogen er skrevet i et let sprog og er bygget op omkring en række cases, der illustrerer metodens anvendelse i praksis.

SYV GODE VANER

Stephen R. Covey

LÆS Bogen beskriver – som titlen indikerer – en række gode vaner, der er værd at overveje i forhold til lederskab og personlig udvikling. Jeg kan anbefale, at man læser bogen, hvis indhold kan anvendes såvel hjemme som på jobbet. Et Kinderæg af overraskelser.

MC TOURING NYT

LÆS Dette blad udkommer cirka 12 gange om året, og jeg glæder mig til at læse bladet hver eneste gang. Er en fast ingrediens på mit natbord. Det store problem med at læse bladet er, at det er meget svært at undgå inspiration i forhold til nyt "legetøj".

NEM VEJ TIL MILITÆRFAGLIG VIDEN

Du kan nu søge i forsvarets biblioteks fysiske samlinger og e-ressourcer samtidigt.

Et nyt søgesystem på **Forsvarets Biblioteks** hjemmeside gør det muligt at søge i mange forskellige viden-databaser. Både efter elektroniske/fysiske tidsskrifter og bøger i en og samme søgning.

Besøg www.fbib.dk – og bliv klogere på din militærfaglige viden

Torben Mikkelsen
kommandør
chef for ledelses-
sekretariatet, FKO

Ud igen:

”

En god måde at sige farvel på.

Claus Bøstrup major

Claus Bøstrup er 57 år og major i flyvevåbnet. Han har tidligere været udsendt til Bosnien, Kroatien, Syrien, Sydlibanon, Georgien og Cypren, er gift med Anette og bor på Djursland.

Foto:
Susanne Blomqvist

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Der er nærmest ikke tal på alle de gange, hvor Claus Bøstrup har pakket rejsetasken og er rejst ud i verden for forsvaret. Men til januar er det formentlig den sidste mission. Et halvt år i Sydsudan er sidste udlands-stop før pensionen.

- Det er en god måde at sige farvel på. Jeg kommer hjem igen og har halvandet år tilbage. Så kan jeg stoppe i forsvaret og være glad for at have prøvet det hele. Jeg har stadig bunkevis af billeder fra de andre missioner, som jeg ikke har pakket ud endnu, smiler Claus Bøstrup.

Den sidste mission bliver ikke anderledes end de andre, for Claus Bøstrup tænker ikke over, at det er den sidste. Meget har ændret sig, siden han begyndte sin karriere i forsvaret, og derfor bliver det helt okay at sige farvel.

- Der er ikke noget vemod fra min side, når jeg rejser, for jeg synes, at jeg har været privilegeret. Min generation, som er på vej på pension, oplevede jo forsvaret for 25 år siden, da det var noget helt andet. Sammenhold og korpsånd er der ikke meget af derhjemme mere. Det finder man efterhånden mest, når man er på mission, fortæller Claus Bøstrup.

Claus Bøstrup har tidligere været ude som FN-observatør, men på grund af alderen skal han denne gang udsendes i en stabsfunktion. Det, der trækker, er de gode oplevelser i en fremmed kultur. Og et arbejdsliv, som er meget mere enkelt, end det derhjemme.

- Når man er ude, er opgaven klart defineret. Vi bliver målt på det, vi producerer, uden at det skal skrives ned og måles og vejes, som vi gør det derhjemme i dag. Det er en befrielse. Jeg løser en række opgaver, som er med til at få missionen til at fungere, og jeg har en følelse

af, at jeg virkelig har ydet noget, siger Claus Bøstrup.

Han havde ikke selv troet, at det lange missionsliv ville slutte så langt væk som i Afrika, for gennem mange år var ønsket at rejse den modsatte vej. Han er ked af, at han ikke nåede Fjernøsten. Østtimor eller Sydkorea stod højt på ønskesedlen. Ligesom en længere udstationering et sted i Europa, hvor hans kone kunne rejse med.

Men selvom det er slut med de lange missioner efter Sydsudan, vil Claus Bøstrup gerne overveje en lille lynmission, hvis der er bud efter ham. Ligesom i 2011 da flyvevåbnet med kort varsel satte kurs mod Italien for at flyve missioner over Libyen.

- Jeg fik beskeden, mens jeg stod og monterede nyt køkken i sommerhuset. Der var afgang fem timer senere, og jeg måtte ringe til Anette og sige "kan du ikke lige finde mit pas og en tube tandpasta?" Så man skal aldrig sige aldrig! griner Claus Bøstrup. ■

MONUMENTET MINDESTEN FOR OMKOMNE HUNDE

2011

- Loke og Edo er de første danske hunde, der er døde i Afghanistan. Æret være deres minde.

Sådan lød ordene, da oberst Kartni Vinther fra Air Force Training Centre Karup afslørede en mindesten for hunde, som er omkommet, mens de har udført tjeneste i forsvaret. Monumentet blev indviet i oktober 2011. Initiativet til stenen udgik fra Michael Ellebæk fra Hundeskolen på Flyvestation Karup.

Stenen er fremstillet af Michael Ellebæks kone og svigermor. På monumentet metalplade er der et portræt af en schäferhund, der var Martin Kristensens tjenestehund.

- Vi skal altid have for øje at en hunds liv aldrig vil kunne sidestilles med et menneskeliv, så derfor skal der ikke være noget kæledyrs hysteri over denne mindesten. Hunden er et arbejdsredskab, også for os, om end vi er særdeles glade for vores firebenede kollegaer, som er ved vores side 24 timer i døgnet.

Fra alle os til alle. Jer
Forsvarsavisen ønsker glædelig jul

KOMMENTAR

FORLIG

Forandringer på vej til flyvevåbnet

Der er fortsat mange ubesvarede spørgsmål efter indgåelsen af forsvarsforliget, men da besparelserne på 2,7 mia. kroner årligt skal være fuldt udmøntet om fire år, ser der ud til at være mulighed for en fornuftig implementeringstakt. Samtidig er det dog vigtigt at holde sig for øje, at ændringerne bliver mærkbare for mange og også markante for nogle af medarbejderne. Vi kommer alle til at mærke det her, fordi samtlige personelgrupper berøres.

De største forandringer og tilpasninger, som Flyvevåbnet skal gennemgå i den næste forligsperiode, bliver, at en del af værksteds- og støttefunktionerne kommer til at indgå i en værnssælles ramme.

Det er for tidligt at udtale sig præcis om, hvordan den forandring vil blive udmøntet, men der bliver givetvis også tale om andre markante omlægninger – blandt andet ved vores Combat Support Wing.

Samlingen af officerssskolerne under Forsvarsakademiet er en stor omvæltning, men det er ganske fornuftigt set i det store perspektiv. Naturligvis under forudsætning af at den værnsspecifikke faglighed opretholdes.

Der er ingen tvivl om, at der bliver mange ændringer, som vil berøre medarbejderne i hele Flyvevåbnet – akkurat som i resten af Forsvaret.

Den måde vi i dag forvalter, ansætter og uddanner personallet på bliver sat på den anden ende. Det positive er, set fra min stol, at de lokale chefer fremadrettet så at sige kommer til at sætte holdet selv i forhold til de opgaver, der skal løses. Selvom der er meget positivt i det, er jeg helt på det rene med, at alle disse forandringer, og i særdeleshed ændringerne på HR-området fylder rigtig meget i folks bevidsthed og er med til at skabe en følelse af usikkerhed.

Jeg vil til sidst opfordre alle til at gå aktivt ind som medspillere i forandringerne. For det er meget vigtigt at understrege, at ambitionsniveauet for Flyvevåbnet ikke bliver reduceret frem mod 2017 – tværtom. Såvel nationalt som internationalt bliver ambitionsniveauet for Flyvevåbnets transportfly, jagerfly, radarovervågning og helikopterkapacitet fastholdt. For nogle dele også udvidet og ændret - dette gælder blandt andet for Flyvevåbnets engagement i Arktis. Det faktum er det yderst vigtigt at holde sig for øje i den næste tid, hvor forandringens vinde og den deraf følgende usikkerhed vil blæse i hele organisationen. ■

Henrik Røboe Dam

generalmajor
chef for Flyvertaktisk Kommando

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

FOTO: PRIVAT FOTO

STABSDYRLÆGEN ER HYGIEJNENS VOGTER

Oberst Niels Kristian Nielsen er stabsdyrlæge og tilknyttet Forsvarets Sundhedstjeneste.

AF SUNE WADSKJÆR NIELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

STAFETTEN

Når man går ind på stabsdyrlægens kontor, bliver man mødt af en lidt ivrig og meget velopdragen belgisk hyrdehund. Stabsdyrlægen har dog mindre med dyr at gøre, end hans titel antyder. Samtidig med at han er stabsdyrlæge,

er han også veterinærinspektør og chef for Force Health Protection. Kort fortalt handler hans job om sygdomsforebyggelse for både dyr og mennesker.

- Det er et drømmejob for mig, som voksede op med ambitionen om at være dyrelæge, men også ville være soldat, siger Niels Kristian Nielsen. Hans mange arbejdstimer går med at rådgive, inspicere og være chef. En af de største udfordringer for Niels Kristian Nielsen er at få folk til at sluge hans ofte omstændelige anvisninger på, hvordan man undgår sygdomme.

- Når man arbejder med sygdomsbeskyttelse, går en stor del af vores arbejde ud på at minde folk om, at truslen rent faktisk er der. Hvis vi får alvorlige sygdomme, og folk dør, fordi vi ikke har advaret nok, så har vi ikke gjort vores arbejde godt nok. Det er en væsentlig drivkraft, siger Niels Kristian

Nielsen, der ofte optræder med en løftet pegefingerring rundt omkring i forsvaret.

- Hvis man giver en god forklaring på, hvorfor hygiejne er så vigtigt, så forstår soldaterne det, selv om de jo ikke har valgt den levevej, fordi de godt kan lide at gøre rent og vaske fingre. De er glade for, når vi kommer, hvis de har fået dårlig mave i en britisk lejr, siger Niels Kristian Nielsen.

Lige nu er afghanske dromedarer og fårs mund- og klovsyge hans største bekymring. Han arbejder hårdt for at sikre, at ingen af de tusinder af containere med danske materiel, som er på vej hjem fra Afghanistan, bærer den smitsomme dyresygdom med sig. Lige nu har Niels Kristian Nielsen også fokus på forebyggelse af sygdom i Afrika og i Nordøstgrønland i sommerperioden. Traditionelt dyrlægearbejde er der ikke meget af. Nogle gange om året inspicerer han hundenes og hestenes forhold. En dårlig hov eller en brækket pote bliver ordnet af mere specialiserede dyrlæger, som ud over deres civile praksis hjælper henholdsvis Gardehusarregimentets Hesteskadron og hundeskolens i Karup.

Niels Kristian Nielsen sender stafetten videre til søværnet. Han vil gerne vide, hvad en sagsbehandler i Søværnets Operative Kommando laver. ■

Spørgsmålet

Hvad laver en sagsbehandler i Søværnets Operative Kommando?

BAG OM MEDALJERNE

Forsvarets Medalje for Fremragende Tjeneste

Indstiftet den 7. december 2009

Forsvarets Medalje for Fremragende Tjeneste tildeles militært og civilt personel i forsvaret, der er afgivet til myndigheder uden for Forsvarskommandoen, og som under kamphandlinger, over for terroristvirksomhed såvel som i daglig tjeneste har ydet en ekstraordinær indsats. Medaljen kan tillige tildeles andre danskere såvel som udlændinge, der både omfatter dansk og udenlandsk militært og civilt personel, og som under tilsvarende omstændigheder har ydet en særlig ekstraordinær indsats til gavn for dansk forsvar.

Forsvarsministerens Medalje

Indstiftet 7. december 2009

Forsvarsministerens Medalje kan tildeles danskere såvel som udlændinge, der har ydet en anerkendelsesværdig indsats. Medaljen kan tillige tildeles danskere såvel som udlændinge, der gennem handling har ydet en frygtløs indsats eller er blevet alvorligere skadet, invalideret eller omkommet. Tildeling af medaljen foretages af forsvarsministeren.

PROFILER

FLYVENDE LÆGE

En 36-årig reservelæge udlever drengedrømmen dels på SAR-tjenesten og dels med en akutlægebil i Oksbøl-lejren og Region Syd.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

PROFIL Det stod ikke at læse i stjernerne, at den unge Troels Hassing Christensen selv skulle ende med stjerner på i et forsvar, som han havde en ret pacifistisk tilgang til i studieårene. Men sådan gik det alligevel, da han opdagede, at han kunne gøre en forskel ved at kombinere sin lægefaglige uddannelse med at få udlevet lidt af en drengedrøm: At blive helikopterlæge og flyve på SAR-operationer (eftersøgning og redning) fra et gyngende skib eller fra en flyveplads.

Troels Hassing Christensen kom ind i forsvar via Forsvarets Sundhedstjeneste. Det skete i oktober 2008. Forud var gået medicinstudiet, turnus på blandt andet Rigshospitalet med kardiologi og anæstesi.

- Så var det, at jeg følte, at jeg havde behov for at komme ud at brænde noget krudt af, siger Troels Hassing Christensen.

Han fik en kontrakt med forsvar, der har ført ham til Afghanistan og det nordlige Atlanterhav på Vædderen.

- Her fik jeg også min første oplevelse som sejlede og flyvende læge, da jeg skulle behandle en lidt for tyk grønlandsk politimand, der havde fået hjerteproblemer. Det gik heldigvis godt.

Det er SAR-oplevelserne, hvor Troels Hassing Christensen er en del af den faste besætning på helikopteren EH-101, som han forbinder mest med det at være flyvende læge.

- Det er det, der ligger tættest på den amerikanske Coast Guard-tanke og der, hvor de største udfordringer er. Bevares, vi flyver da også interhospitalt flyvninger, men det er søredning, der er vores speciale.

Infirmeri og akutlægebil

Vagterne på SAR-helikopteren udgør to-tre dage om måneden. Troels Hassing Christensen

får også plads til at passe noget infirmeritjeneste i Oksbøl-lejren.

- Det minder jo meget om det at være i en praksis, og hvis det ikke var, fordi der var tilknyttet en anden opgave, så ville jeg nok synes, at udfordringerne ville være lidt for dagligdags-agtige. Nu er det heldigvis sådan, at vi skal have en læge i lejren, når der skydes eller dybdevades, og det passer fint med, at vi også kan bære en del af akutlæge-beredskabet i Region Syd med en lægebil. Den dækker et stort område fra Nymindegab til syd for Esbjerg og en pæn bue ind i landet, og vi kører til alle mulige sygdomstilfælde eller færdselsuheld, hvor der er brug for læge og anæstesi-assistance. Det sker 200-300 gange om året. Her føler jeg, at jeg virkelig kan gøre en forskel. Og som jeg plejer at sige: Hvis du alligevel skal falde om, så gør det venligst på min vagt. ■

Troels Hassing Christensen er læge på SAR-helikopteren, der blandt andet har udgangspunkt i Aalborg. Ind imellem tager Troels Hassing Christensen en vagt på infirmeriet i Oksbøl-lejren, hvilket indebærer, at han også er boss på den lægebil, som Oksbøl-lejren dækker en del af Syddjylland for Region Syd med.

KOMMENTAR

FORLIG

Store udfordringer venter

Med det nye forlig har vi nu fået en overordnet afklaring af fremtiden for forsvar. Herunder en kurs for, hvordan de kommende forandringer rammer søværnet. Og selv om der er en række ting, vi kan glæde os over i forliget, så er der ingen tvivl om, at det også kommer til at gøre ondt.

Hvad jeg allerede nu kan sige er, at vi må indstille os på, at nogle af søværnets medarbejdere skal skifte tjenestested, og vi må se i øjnene, at forandringerne kommer til at betyde afskedigelser inden for alle grupper af medarbejdere i søværnet.

Blandt udfordringerne bliver, at vores maritime overvågningscentre i Frederikshavn og på Bornholm bliver nedlagt. Det samme gælder kystudkigsstationerne, som bliver afløst af en teknologisk overvågning af farvandene. Inden for vores eget værn bliver desuden Søværnets Sergent- og Grundskole organisatorisk lagt sammen med Søværnets Specialskole. Endelig bliver dele af havmiljøopgaven konkurrenceudsat.

På det værnssfælles område bliver officersskolerne lagt sammen, Frømandskorpset bliver lagt sammen med Jægerkorpset i en værnssfælles operationsstyrke direkte under forsvarschefen. Værnernes MP-korps samles til én fælles myndighed, og der er igangsat en undersøgelse om en eventuel sammenlægning af de tre operative kommandoer. Desuden vil tilpasningen af den samlede depot-, distributions- og transportstruktur også få indflydelse på søværnet.

Endelig må vi indstille os på ændringer i vores ansættelsesforhold. For eksempel bliver tjenestemandsansættelser fremadrettet afskaffet, og officersuddannelserne bliver ændret. Dette sker for at øge fleksibiliteten i forhold til blandt andet løn-, ansættelses- og uddannelsesforhold.

I forliget er der flere positive tiltag. Særligt glæder jeg mig over de ni maritime helikoptere, og at vi får mere personel på fregatterne og støtteskibene. Desuden bliver anskaffelse af den tredje enhed i KNUD-klassen fremrykket til 2014. Hertil kommer en række mindre materielanskaffelser. Alt i alt bliver vores operative enheder bevaret, og vores evne til at løse både nationale og internationale opgaver bliver styrket. Det betyder, at vi fremover i endnu højere grad end i dag kan bidrage til det fremtidige forsvars opgaveløsning. ■

Finn Hansen
kontreadmiral,
chef for Søværnets Operative Kommando

QUIZ GÅT DETTE VÅBEN

- Det blev afskaffet i 1842
- Det blev genindført i 1700-tallet
- Det var et af de sværeste våben at lære at bruge

SVARET FINDER DU NEDERST PÅ DENNE SIDE

KOMMENTAR

FORLIG

Hæren bevarer operative kapaciteter

Det nye forsvarsforlig giver mulighed for at lave færre, men fagligt stærke centre, selv om der endnu ikke er truffet beslutning om kaserneopgørelsen.

Hæren skal tilpasse sin struktur for at nå de mål, der er fastsat i forsvarsforliget. Derfor ændrer hæren sin myndighedsstruktur, så der bliver færre selvstændige myndigheder. Også hærens garnisoner bliver tilpasset den nye struktur. Til gengæld vil hæren stort set opretholde de operative enheder og kapaciteter med øget fokus på at kunne reagere hurtigt ved at sende enheder ud i internationale operationer med kort varsel. Hæren bevarer evnen til at kunne udsende en bataljonskampgruppe både hurtigt og kontinuerligt.

Antallet af hærens selvstændige myndigheder bliver reduceret, når den nye centerstruktur træder i kraft. Der er dog stadig forhold, som skal undersøges, før den samlede struktur og den endelige sammensætning af hærens myndigheder er på plads.

Det gælder ikke mindst på kaserneområdet, hvor forsvarschefen først skal give sin militære anbefaling til forsvarsministeriet i første kvartal 2013. Derefter skal politikerne så træffe den endelige beslutning.

Forsvaret ser endvidere på en række områder, hvor værnssælles løsninger vil være fordelagtige. Det kan påvirke den endelige sammensætning af hæren. Sikkert er det imidlertid, at hæren skal etablere fem nye centre: Et internationalt center, et kampcenter, et kampstøttecenter, et støttecenter og et specialcenter. Hertil kommer Hærens Officersskole og Hærens Sergentskole samt regimentsstrukturen med bl.a. Livgardens Vagtkompagni og Gardehusarregimentets Hesteskadron, som også fremover indgår i den nye hær.

Hærens ambitionsniveau er fremover at opstille en robust bataljonskampgruppe på højt beredskab til internationale operationer. Enten som en del af en kortvarig eller en længerevarende indsats. Alternativt kan hæren situationsbestemt udsende bidrag til en sammensat styrke på tværs af værn og styrelser, for eksempel en Task Force til humanitære operationer eller støtte til specialoperationsstyrker.

En række spørgsmål om hærens nye centerstruktur skal nu undersøges grundigt. Først når der er truffet beslutning om den fremtidige geografi, kan det endeligt fastlægges, hvordan hærens struktur skal se ud fremover. ■

Agner Rokos
generalmajor,
chef for Hærens Operative Kommando

FOTO: PRIVAT

FØR: FRA KLARMELDER NU: TIL PRÆST

Frem og tilbage og frem igen. To gange har Jørgen Johansen forladt flyvevåbnet. I sidste omgang for at arbejde som sognepræst.

AF KURT HANSEN / FIGHTER WING SKRYDSTRUP

PRÆST

I august 2012 forlod Jørgen Johansen flyvevåbnet – igen. Han blev udlært som flymekaniker i 1984, men følte allerede dengang, at der var andet og mere, der trak i ham.

Han rejste med sin kone til Sydøstasien og fungerede som missionær i en periode. Men på et tidspunkt endte han i London. Her læste han teologi og kunne senere rejse tilbage til Danmark med en bachelorgrad i bagagen.

I 2007 kom han så tilbage til sit udgangspunkt.

Flyvevåbnet manglede desperat flymekanikere, og Jørgen Johansen tog efter en snak med en af flyvevåbnets feltpræster på besøg på Flyvestation Skrydstrup.

- Det eneste, jeg sådan set mente at kunne huske efter 23 år, var, at flyene vist nok var lysegrå. Men til min store fornøjelse mødte

jeg mange, jeg kendte fra før i tiden. Og så var jeg solgt, forklarer Jørgen Johansen.

Siden da har han fungeret som klarmelder på Fighter Wing Skrydstrup, og det er blevet til flere internationale missioner. Under en af udsendelserne faldt han så i snak med endnu en feltpræst, og den samtale ændrede hans liv igen.

Nu er Jørgen Johansen sprunget ud som sognepræst ved Hejnsvig-Vesterhede kirke.

- Det er vemodigt. Jeg har altid været glad for at være på flyvestationen. Jeg ved jo nok, at jeg ikke er som de fleste klarmeldere, men jeg er altid blevet behandlet godt. Der har ofte lydt et godmodigt "Hej præst, der er lige noget du skal se her". Og altid i en god mening. Men den 31. august sagde jeg farvel til Eskadrille 727. Det føltes rigtigt, og jeg glæder mig over mit nye job, siger Jørgen Johansen. ■

.....
Hvis jeg siger
"forsvaret"
- hvad
siger du så?
.....

GERD
pædagog på efterløn

”
Jeg synes, det er godt, at værnepligten er bevaret for at få større diversitet i gruppen af soldater, så soldaterne ikke er for ens.

Ellers vil det måske kun være en bestemt type, der søger ind.

LARS
folkepensionist

”
Der er for mange mystiske historier, som giver et rodet indtryk af forsvaret.

Jeg synes, værnepligten skulle have været helt afskaffet, så det kun er dem, der har lyst, som deltager. Der ville også være mange penge at spare.

ADAM
salgschef

”
Danmark er nødt til at stille op også internationalt.

Hvem vil ellers hjælpe os, hvis vi får brug for det?

MED ANDRE ØJNE TOPCHEFER OM MILITÆRE KOMPETENCER

Peder Gellert Pedersen
Direktør

Henrik Bonn 
Direktør

Sven Arne Blomberg
Direktør

PEDER GELLERT PEDERSEN

Vi er ikke så forskellige

Vi har mere tilfælles end ting, der adskiller os. Forsvaret og DFDS er begge traditionsrige virksomheder, der har mange udfordringer foran sig i en usikker verden. Det mener Peder Gellert Pedersen, der er direktør i det danske rederi.

FOTO: JAN SCHELBECH

AF JAN SCHELBECH / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

FREMTIDEN Peder Gellert Pedersen er chef for Shipping Division i DFDS med ansvar for et netværk af 25 ruter og 50 fragt og passagerskibe. Hans personlige erfaringer i uniform strækker sig til værnepligt i civilforsvaret. Til gengæld har han store erfaringer med at samarbejde med forsvaret som ansvarlig for DFDS's kontrakt med forsvaret i ARK-projektet.

I samme b d

Siden 2003 har forsvaret chartret skibstransport i DFDS på langtidskontrakter, der sikrer en strategisk transportkapacitet. Aftalen løber frem til 2021, og siden 2006 har Tyskland også været en del af det unikke koncept, hvor de chartrede skibe l ser transportopgaver for andre nationers militær eller sejler med civilt gods, n r forsvaret ikke har transportbehovet.

Og for Peder Gellert Pedersen er det helt naturligt for en virksomhed som DFDS at have et tæt samarbejde med det danske forsvar.

- Vi har måske mere skæbnefællesskab med forsvaret, end man forestiller sig. Som rederi lever vi med mange regler, procedurer og kontrol i dagligdagen, som man g r i forsvaret. Det er måske noget af det, som har bragt os sammen. Vi er nok mere ens, end vi er forskellige. Jeg tror, det har været med til at gøre det nemt for os at bygge noget op sammen, siger Peder Gellert Pedersen.

FAKTA

Peder Gellert Pedersen
53  r

Uddannet skibsmægler med en HD i Organisation fra HHS

Ansat i DFDS i 1994

Medlem af koncernledelsen siden 2007

Bestyrelsesformand for DFDS datterselskaber i Rusland, Frankrig, Tyskland, Holland, Letland og Litauen

Moderne ledelse i en politisk styret virkelighed

I takt med den aktivistiske udenrigspolitik, hvor opgaverne uden for landets grænser er blevet meget konkrete i de internationale missionsområder, er den politiske bevågenhed omkring forsvarets opgaveløsninger også blevet større.

Det er bl.a. her Peder Gellert Pedersen mener, at forsvaret er udfordret. Og hvor råderummet ikke er så stort, som ude i det private erhvervsliv.

Forsvaret har en meget loyal ejer, men der er evige diskussioner om forsvarets budget og opgaver.

- Det er måske en af svaghederne. Det faktum at man er politisk ledet, giver en langsommelighed. Det har vi oplevet i forbindelse med forlængelsen af ARK- aftalen. Det er kun rimeligt, at man vil sikre sig, skatteydernes penge anvendes på den rigtige måde, men man er meget hæmmet af, at hvert et komma skal l ses og drejes og vendes. Det har helt konkret betydet en forsinkelse på forlængelsen af ARK-aftalen på op til et år, fordi man har m ttet lave ting om.

Og det er ikke på det militære niveau forsinkelserne har ligget, fortæller Peder Gellert Pedersen.

Fremtidens udfordringer

Råderum og muligheden for at træffe vigtige beslutninger er afgørende for en virksomhed. Og for Peder Gellert Pedersen er det vigtigt for driften af DFDS. Når de strategiske linjer er udstukket af bestyrelsen og aktionærerne, er der en høj grad af frihed til at eksekvere beslutninger i koncernledelsen. Det bør også gælde for en offentlig virksomhed som forsvaret, mener han.

- Forsvaret kan åbne mere op for, hvordan man g r i det private erhvervsliv. Jeg ved godt, det bliver svært at føre krig med en konsensus tankegang, men en øget involvering af folk på alle niveauer er vigtigt. Du lytter mere. Lytter til kunder, samarbejdspartnere og lytter til dine ansatte, f r du træffer dine beslutninger. Og jeg tror også, vi i fremtiden vil se et forsvar, der vil have en endnu mere åben tilg ng til samarbejde på tværs af landegrænser og på tværs af det offentlige og private. Ark-projektet er et godt eksempel. "Vi bygger ikke transportskibe selv, vi deler med andre." Det princip kan man også udnytte på mange andre felter, siger Peder Gellert Pedersen. ■

- Gift og har en søn
- Gl dende Br ndbyfan
- L betr ner, når der er plads i kalenderen

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

” Vi har endnu en gang vist, at Danmarks indsats ved Afrikas Horn virker, og at det faktisk lykkes at få dømt pirater, n r beviserne er til det.

Udenrigsminister, Villy Søvndal, efter fire somaliske pirater er idømt fængsel.

Farligt laserlys mod redningshelikopter

”Det er en reel risiko, at helikopteren kan styrte ned, hvis piloterne bliver blændet med laserlys.”

Oberst Steen Ulrich, chef for Helikopter Wing Karup, efter en 17-årig fra Lille Skensved på Sjælland blændede piloterne på en redningshelikopter med laserlys.

Ekstra Bladet

Soldater giver felt-rationer til hjemløse

”I stedet for bare at smide det ud, er det jo bedre, at der er nogen, der f r glæde af det.”

Menig Bjarke Vagns e Sunesen, der har taget initiativ til at indsamle resterne og aflevere dem til de hjemløse på Cafe Hjerterummet i Aalborg.

TV2/Nord

Forsvaret åbner øvelsesområde

”Jeg har dårligt nok begyndt min tur i det militære  velsesterr n, f r et rådyr er ganske tæt på. Det lover godt.”

Skribent fra Jyllands-Posten efter en tur i Høvelte-Sandholm-Sjælsmark  velsesplads i Nordsjælland, der nu er åben for offentligheden.

Jyllands-Posten

Breve til julemanden

Henrik Nicolajsen har de seneste år været på træningsture i Grønland i december måned. De sidste par år er der også blevet tid til lidt ekstra. For julemanden skal have sine ønskesedler.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

SANTA CLAUS

Den mandshøje røde postkasse står og troner i midten af byen. Når man ser den, er man ikke i tvivl om, at den ikke er til hverdagspost og ligegyldige forsendelser. Postkassen står i Søndre Strømfjord og er til noget helt specielt. Den bliver kun tømt én gang om året.

Den 24. december.

Henrik arbejder ved Air Transport Wing Aalborg, og han er ofte i Grønland og som regel omkring december måned. Og når man er så tæt på julemanden og juleaften, så er det selvfølgelig på sin plads at have ønskesedler med. I starten var det ønsker fra hans to drenge på syv og ni år, der kom i den store postkasse, men i år er det hele 1. B, der har skrevet til manden med kanen og det store hvide skæg.

Den magiske hytte

Henriks enhed, Z-team, er Hercules'ernes folk på jorden. De står blandt andet for at planlægge træning af airdrop. De har nogle udvalgte zoner nær Søndre

Strømfjord, hvor de på forhånd ved, at der er der plads til, at et Hercules fly kan lave drop. På et af de steder ligger julemandens hytte. En lille, rød jagthytte. Da Henrik og hans team sidste år lavede dropzoner ved hytten, ringede han hjem og fortalte drengene, at han stod lige foran julemandens hytte. Han fik naturligvis straks ordre på at gå ind og se, om julemanden og gaverne var derinde. Man skal jo ikke tage alting for gode varer. Henrik lovede drengene at kigge ind og ringe tilbage.

Nu skulle der tænkes hurtigt – for der var sikkert ikke rasende mange gaver i den lille grønlandske jagthytte. I samråd med teamet fandt han på, at julemandens hytte selvfølgelig er magisk; hver gang man rører ved døren, så forsvinder hytten. Det var altså umuligt at komme ind i hytten. Han ringede tilbage, og problemet var løst, en magisk hytte var en helt i orden forklaring for de to drenge.

Bedst at være på den sikre side

I år skal julemanden selvfølgelig også have ønskesedler fra de to drenge, men hvorfor lave unødigt arbejde?

Sidste år var det nemlig kun den ældste, der ville have en ønskeseddel med til det kolde nord. Og på trods af manglende ønskeseddel fik den yngste alligevel gaver. Så hvorfor ikke gentage succesen i år: minimalt arbejde og alligevel maximalt udbytte. Lillebror ville altså ikke skrive ønskeseddel. En beslutning der skærer i storebrors hjerte: Hvad nu hvis hans lillebror så ingen gaver får? Så han tager en snak med ham, og sammen bliver de enige om, at der nok ikke sker noget ved at være på den sikre side og lige liste en ønskeseddel af sted. Det ville jo være trist med en jul uden gaver. Og når nu hans far alligevel skal til julemanden, hvorfor så ikke tage ønskerne med fra hele 1.B.

Således så gjort, og nu er der ikke andet tilbage end at vente og se, om juleønskerne også bliver opfyldt i år. ■

God Jul

Bliv ven med forsvaret på **facebook** .....

